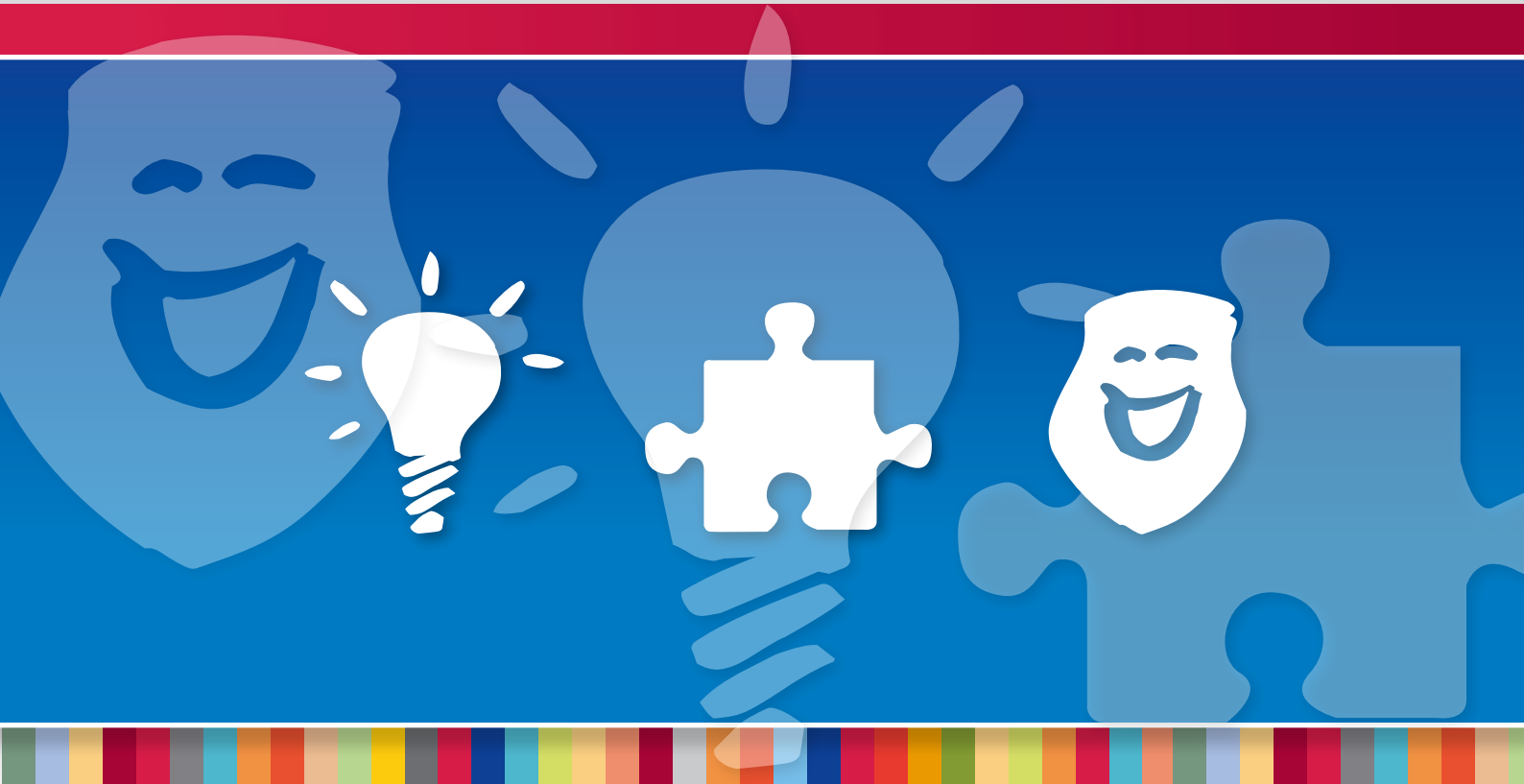

Izobraževanje in kultura
Mladi v akciji

Ključne kompetence

za vseživljenjsko učenje v programu Mladi v akciji

Program Mladi v akciji

Program Mladi v akciji je program Evropske unije, ki sledi ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Omogoča finančno podporo projektom neformalnega učenja in mobilnosti mladih, ki prispevajo k ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Namenjen je mladim v starosti od 15 do 28 let (izjemoma 13–30).

Prednostna področja

- Evropsko državljanstvo
- Udejstvovanje mladih
- Kulturna raznolikost
- Vključevanje mladih z manj priložnostmi

Možnosti programa Mladi v akciji

Program s sprejemom projekta omogoča pridobitev finančne podpore za izvedbo projekta.

Akcija 1 – Mladi za Evropo

Podakcija 1.1 – Mladinske izmenjave. Mladinska izmenjava je skupen projekt dveh ali več lokalnih skupin mladih iz različnih držav, kar omogoča obravnavo izbrane tematike v širšem evropskem kontekstu.

Podakcija 1.2 – Mladinske pobude. Mladinska pobuda je inovativen projekt skupine mladih v lokalnem okolju, s katerim želijo udeleženci prispevati k razvoju svoje skupnosti. Omogočeno je tudi mednarodno sodelovanje v mednarodnih projektih.

Podakcija 1.3 – Projekti mladih za demokracijo. S projekti mladih za demokracijo imajo različni akterji na področju mladine iz vsaj dveh držav možnost, da z medsebojnim sodelovanjem omogočijo ali povečajo vključevanje mladih v upravljanje javnih zadev, zlasti na občinskih ravneh.

Akcija 2 – Evropska prostovoljna služba (EVS)

Namen akcije je omogočiti prostovoljcu učne izkušnje, s katerimi razvija ali krepi svoje sposobnosti in znanje, ter delo, ki ga opravlja, z namenom prispevati k razvoju gostiteljskega okolja v tujini, kjer se projekt odvija.

Akcija 3 – Mladi v svetu

Akcija je razdeljena na dve podakciji. Prijavitelji lahko na decentralizirani ravni predlagajo projekte sodelovanja s tako imenovanimi sosednjimi partnerskimi državami.

Podakcija 3.1 – Sodelovanje s sosednjimi partnerskimi državami Evropske unije. Akcija omogoča sodelovanje

skupin mladih in akterjev na področju mladine v projektih programa MLADI V AKCIJI, ki prihajajo iz sosednjih partnerskih držav (Jugovzhodna Evropa, Vzhodna Evropa in Kavkaz ter sredozemske partnerske države).

Akcija 4 – Podporni sistemi na področju mladine

Akcija je razdeljena na osem podakcij. Prijavitelji lahko na decentralizirani ravni predlagajo v sprejem projekte usposabljanja in mreženja.

Podakcija 4.3 – Usposabljanje in mreženje na področju mladinskega dela in organizacij. Podakcija omogoča možnost sprejema podpornih ali razvojnih aktivnosti za vse, ki so dejavni pri mladinskem delu, v prostovoljnih mladinskih organizacijah in organizacijah za mlade.

Akcija 5 – Podpora evropskemu sodelovanju na področju mladine

Akcija 5 je v celoti namenjena spodbujanju sodelovanja različnih akterjev na področju mladine, mladinskega dela in mladinske politike z namenom doseganja skupnih ciljev ter strukturiranega dialoga v okviru evropskega sodelovanja na področju mladine. Na decentralizirani ravni je mogoče v sprejem predlagati projekte srečanj mladih in odgovornih za mladinsko politiko.

Podakcija 5.1 – Srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko. Podakcija podpira sodelovanje, seminarje in strukturiran dialog med mladimi, akterji na področju mladinskega dela in pristojnimi za mladinsko politiko.

Kdo lahko sodeluje?

Pri projektih lahko sodelujejo različni akterji (organizacije in posamezniki) na področju mladine, vključno z neformalnimi skupinami mladih. Večina projektov, ki jih lahko podpre program MLADI V AKCIJI, zahteva vzpostavitev partnerstva med akterji iz dveh ali več držav.

Roki za oddajo prijavnice

Za projekte, ki se potegujejo za sprejem na decentralizirani ravni, je vsako leto pet rokov za oddajo prijavnice: 1. februar, 1. april, 1. junij, 1. september in 1. november. Prijavnice se glede na datum začetka projekta pošljejo do ustreznega prijavnega roka. Prijavnice in dodatna navodila so na voljo na spletni strani www.mva.si.

Ključne kompetence

za vseživljenjsko učenje v programu Mladi v akciji

Uvodna beseda: KLJUČNE KOMPETENCE IN MLADINSKO DELO

str. 7

- Kako se je začelo? str. 9
- Odlična zamisel. Ali je delovala? str. 10
- Kako torej: »temeljne veščine« ali »ključne kompetence«? str. 11
- Kaj je Priporočilo Evropskega parlamenta in sveta? str. 12
- In kaj so torej ključne kompetence za vseživljenjsko učenje? str. 13
- Kaj to pomeni za države članice Evropske unije? str. 14
- Torej je vse odvisno od posamezne države članice? str. 15
- In kaj imajo te politične odločitve opraviti s programom Mladi v akciji? str. 16
- Neformalno učenje mladih? str. 17
- Neformalno učenje mladih in program Mladi v akciji? str. 21
- Youthpass? str. 23
- Ključne kompetence – uporaben koncept ali zgolj politika? str. 25

1. Sporazumevanje v maternem jeziku

str. 26

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

5. Učenje učenja

str. 44

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

2. Sporazumevanje v tujih jezikih

str. 30

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

3. Matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji

str. 34

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

4. Digitalna pismenost

str. 40

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

6. Socialne in državljanske kompetence

str. 50

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

7. Samoiniciativnost in podjetnost

str. 56

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

8. Kulturna zavest in izražanje

str. 60

- Opredelitev
- Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih
- V razmislek
- Izkušnja udeleženca
- Projekti mladih
- Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali
- Kratka dejavnost

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

374.7
37.014-053.6

KLJUČNE kompetence vseživljenjskega učenja v programu Mladi v
akciji / [fotografije Shutterstock Images]. - Ljubljana : Movit NA
Mladina, 2009

ISBN 978-961-92267-7-3

248983552

UVODNA BESEDA

Nikoli ni bilo dvoma, da je mladinsko delo koristno v pogledu vzgoje in učenja mladega človeka in da prostor mladinskega dela lahko predstavlja dodaten prostor odraščanja za posameznika ali posameznico. Manj pa je bil jasen širši odgovor na vprašanje, kaj je tisto, kar naj bi predstavljalo pričakovane »učne učinke« ali dosežke učenja v mladinskem delu, tako v evropskem kot tudi slovenskem prostoru. Velikokrat se je odgovor prilagajal poslanstvu ali celo konkretni dejavnosti tistega, znotraj katerega se je odvijalo »mladinsko delo«. In če je to bilo izvajanje tečajev fotografiranja, je bil tudi predvideni učni dosežek v znanju fotografiranja.

Uveljavitev ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja kot osrednjega stolpa pričakovanih možnih »edukativnih« prizadevanj znotraj programa Mladi v akciji je zato pomemben korak. Pomemben zato, ker so se z vključitvijo pričakovanih po krepitvi ključnih kompetenc znotraj učne dimenzije vseh projektov v programu Mladi v akciji strinjali vsi deležniki v procesu. Tako države članice EU na eni strani kot na drugi strani evropske institucije, še posebej Evropska komisija in Evropski parlament. V proces sta bila vključena tudi Odbor regij in Ekonomsko-socialni svet. S tem je povezava med mladinskim delom, ki ga podpira program Mladi v akciji, in ključnimi kompetencami vseživljenjskega učenja dobila potrebno politično in institucionalno potrditev. Ker gre za odločitev, ki ima neposredno veljavo v vseh državah članicah EU, je takšna potrditev toliko pomembnejša in zato predstavlja odlično osnovo za nadaljnje uveljavljanje tako na nacionalnih kot na regionalnih in lokalnih ravneh.

Povezovanje prizadevanj za krepitev ključnih kompetenc in razvoj mladinskega dela pa verjetno ne bi bilo dejstvo brez drugih, velikih okvirjev reform. Med njimi je zagotovo Lizbonska strategija, ki je prinesla Evropski mladinski pakt, znotraj njega pa jasno začrtane smernice za povečevanje zaposljivosti mladih v spreminjajočem se svetu. In če je bilo mladinsko delo dvajsetih let prejšnjega stoletja (1970–1990), tako na vzhodu kot na zahodu razdeljene Evrope, predvsem osredotočeno na družbeno in politično integracijo mladih, v 21. stoletju dobiva v svoj nabiralnik novo pričakovanje družbe. Pričakovanje, da bo ponudilo odgovore tudi na aktualne probleme mladih pri njihovem osamosvajanju, vključno z večjo sposobnostjo mladih živeti od svojega dela v svetu dela, ki je vse prej kot statičen.

Pričakovanje, da bodo projekti mladinskega dela, ki jih podpira program Mladi v akciji, zasledovali tudi krepitev tistih ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja, ki jih za potrebne določijo sami udeleženci projektov glede na svoje »učne potrebe«, lahko vodi k novi, kvalitetnejši vlogi učnega prostora mladinskega dela. Za vsak prostor učenja naj bi se namreč vedelo, kaj je tisto, kar je osrednji pričakovani učni dosežek znotraj in katerega ravno ta prostor najbolje dosega. Osredotočanje na učne dosežke v okviru krepitve posamezne ali vseh ključnih kompetenc torej lahko postaja rdeča nit izobraževalnega sistema neformalnega učenja v mladinskem delu, kar pa ne pomeni, da boljše rokovanje s fotoaparatom in več zadovoljstva ob jasnejših fotografijah ni izključeno kot osebna pridobitev tudi znotraj mladinskega dela.

S to publikacijo Movit NA Mladina nadgrajuje svoja dosedanja prizadevanja za uveljavitev tako neformalnega učenja v mladinskem delu kot vključevanja razvoja ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja skozi mladinsko delo. Njena pomembna lastnost je, da na praktični ravni povezuje velike besede z vsakodnevnim izvajanjem projektov in nudi oporo za boljše načrtovanje učnih poti v projektih, ki si želijo pridobiti podporo iz programa Mladi v akciji.

Janez Škulj
MOVIT NA MLADINA

»Prihodnost Evrope je odvisna od njene mladine.«

Sto trditvijo se prične sporočilo Evropske komisije, ki je 27. 4. 2009 objavila besedilo o novi strategiji EU za mladinsko politiko v naslednjem desetletju. Strategija z naslovom "Mladi – vlaganje vanje ter krepitev njihove vloge in položaja" opisuje mlade kot prednostno skupino v družbeni viziji Evrope, če jim bo uspelo razviti dovolj prilagodljive ključne kompetence.

Kaj je ta »družbena vizija Evrope«? Prihodnost kakšne Evrope je v rokah mladih? Kaj to pomeni za mlade? Katere so te skrivnostne ključne kompetence, ki bodo mladim pomagale opraviti to zahtevno nalogo?

Da bi bolje razumeli vizijo in strategijo, ki jo Evropska komisija zastavlja za mlade Evropejce in Evropejke, se za trenutek vrnimo v preteklost in pogledimo, kako se je vizija, kaj želimo za Evropo prihodnosti, sploh začela in kako se je ob razmisleku o tem rodil koncept ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja.

KAKO SE JE ZAČELO?

Marca 2000 so se v Lizboni na spomladanskem zasedanju Evropskega sveta srečali predsedniki držav Evropske unije in njihovih vlad. Dogovorili so se, da "mora Evropska unija do leta 2010 postati najbolj konkurenčno in dinamično, na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, sposobno trajne gospodarske rasti, s številčnejšimi in boljšimi delovnimi mesti ter z močnejšo socialno kohezijo" ¹. Strinjali so se, da je potrebno definirati ključne spretnosti in veščine, ki so potrebne za vseživljenjsko učenje.

Lizbonski spomladanski vrh je zato pozval k identifikaciji skupnih ciljev sistemov izobraževanja in usposabljanja v Evropski uniji ter k oblikovanju evropskega okvira, ki bo opredelil »nove temeljne veščine«, ki jih državljani Evrope potrebujejo, da bi skupnost lahko dosegla vizijo konkurenčnega, dinamičnega svetovnega gospodarstva, ki temelji na znanju.

Februarja 2001, ko je Evropski svet sprejel poročilo o skupnih ciljeh izobraževanja in usposabljanja, so temeljne veščine postale ena od treh prednostnih nalog, za katere je Evropski svet pričakoval, da se bodo pričele septembra 2001. Tega meseca je pričela delovati izvedenska skupina Komisije o temeljnih veščinah. Med drugimi vprašanji je skupina razpravljala o celotnem konceptu temeljnih veščin kot takih: kaj lahko imamo za glavna področja temeljnih veščin in kako naj bi jih opredelili ter opisali?

¹ Lizbonska strategija: Strategija za rast in delovna mesta (2009). Pridobljeno 23. 11. 2009 z http://www.svrez.gov.si/si/dejavnosti/lizbonska_strategija/.

ODLIČNA ZAMISEL. ALI JE DELOVALA?

Evropski svet in Evropska komisija sta leta 2005 želela preveriti, kako učinkovito se dosegajo cilji, ki so bili opredeljeni v Lizbonski strategiji. Pripravo vmesnega poročila uresničevanja Lizbonske strategije so zaupali neodvisni skupini visokih predstavnikov pod vodstvom Wim Koka, nekdanjega nizozemskega predsednika vlade. Skupina je ugotovila, da strategija ni dosegla pričakovanj: napredka pri zmanjševanju nepismenosti na primer ni bilo, število mladih, ki so zgodaj opustili šolanje, se je le počasi manjšalo in podobno. Menili so, da so lizbonski strateški cilji, zastavljeni leta 2000, postali zamegljeni, da so nenatančno zastavljeni cilji in prednostne naloge pripeljali do nejasnega pristopa in izostajanja rezultatov in da bi bilo potrebno natančneje opredeliti prednostne naloge strategije. ■

Skupina je zato predlagala, da je potrebno reformirati izobraževalne sisteme, da bodo postali privlačnejši, bolj odprti ter bodo dosegali določene standarde kakovosti. Hkrati je potrebno okrepiti partnerstva na nacionalni, regionalni, lokalni ter sektorski ravni, kar bi razvilo fleksibilne in učinkovite sisteme izobraževanja in usposabljanja, ki bi presegali sisteme formalnega izobraževanja. To bi državljanom omogočalo privlačnejše pridobivanje in razvoj ključnih kompetenc, ki vodijo k doseganju ciljev Lizbonske strategije.

KAKO TOREJ: »TEMELJNE VEŠČINE« ALI »KLJUČNE KOMPETENCE«?

Delovna skupina je v svojem poročilu razmišljala o Evropi kot o družbi znanja, ki je potrebna za doseganje drzne vizije opredeljene v Lizbonski strategiji. Skupina je predlagala, da je bolj smiselno govoriti o »ključnih kompetencah« kot o »temeljnih veščinah«:

- Člani skupine so opozorili, da je v drugih jezikih, razen v angleščini, »veščine« težko ločiti od »kompetenc«.
- Izraz »kompetence« je širši kot izraz »veščine« in zajema tudi manj otipljive in manj opisljive elemente. Kompetence običajno razumemo kot kombinacijo veščin, znanja, stališč in vedenja.
- »Temeljne veščine« veliko ljudi razume kot omejen nabor veščine branja in pisanja ter številskih predstavljivosti, medtem ko je »ključni« bolj dinamičen izraz, ki nima te konotacije;
- spet drugi posamezniki pa »temeljne veščine« opredeljujejo kot nabor »veščin za preživetje«, medtem ko je šlo pri konceptu, ki so ga imeli v mislih, za mnogo več kot zgolj preživetje.

Evropski parlament in Evropska komisija sta sprejela predlog o poimenovanju »ključne kompetence za vseživljenjsko učenje« in leta 2005 v Bruslju začela pripravljati Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, ki bi predstavljalo evropsko orodje za pridobivanje ključnih kompetenc in priporočalo, kako je mogoče preko vseživljenjskega učenja vsem državljanom Evropske unije omogočiti pristop h kompetencam. Potrebo po spodbujanju enotnega razvoja nekaterih osrednjih znanj je sočasno poudaril tudi Evropski pakt za mlade, ki je bil v mesecu marcu 2005 priložen sklepom Evropskega sveta.

KAJ JE PRIPOROČILO EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA?

12

V mesecu septembru 2006 je šel dokument Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje skozi prvo branje v Evropskem parlamentu, 18. decembra 2006 pa je bil objavljen v Uradnem listu Evropske unije skupaj s priložo Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje – Evropski referenčni okvir. Medtem ko Priporočilo podrobneje pojasnjuje zgodovinsko-politično ozadje, nastanek, namen in cilje koncepta ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje, je Evropski referenčni okvir uporabniku prijazna priloga, ki povzema najpomembnejše podatke in opredelitve in »prvič na evropski ravni opredeljuje in določa ključne kompetence, ki jih državljani potrebujejo za svojo osebno izpolnitev, socialno vključenost, aktivno državljanstvo in zaposljivost v družbi znanja«.

Evropski parlament in Svet Evropske unije (2006). Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L 394, 30. 12. 2006.

Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje: Evropski referenčni okvir (2007). Luksemburg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti, str. 1.

IN KAJ SO TOREJ KLJUČNE KOMPETENCE ZA VSEŽIVLJENJSKO UČENJE?

Kompetence so v Priporočilu Evropskega parlamenta in Sveta opredeljene kot »kombinacija znanja, spretnosti in odnosov, ustrežajočih okoliščinam. Ključne kompetence so tiste, ki jih vsi ljudje potrebujejo za osebno izpolnitev in razvoj, dejavno državljanstvo, socialno vključenost in zaposlitev.« Ključne kompetence so prenosljive, med seboj se prepletajo in povezujejo ter predstavljajo osnovo vseživljenjskemu učenju. Referenčni okvir določa osem ključnih kompetenc:

1. Sporazumevanje v maternem jeziku
2. Sporazumevanje v tujih jezikih
3. Matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji
4. Digitalna pismenost
5. Učenje učenja
6. Socialne in državljanske kompetence
7. Samoiniciativnost in podjetnost
8. Kulturna zavest in izražanje

Ključne kompetence je mogoče osvojiti na različne načine: namerno ali nenamerno; s formalnim, neformalnim in priložnostnim učenjem. Uporabne so v mnogih situacijah in kontekstih; so večfunkcionalne, mogoče jih je namreč uporabiti za dosego različnih ciljev, za rešitev različnih vrst problemov in izvršitev različnih vrst nalog. So eden od predpogojev za ustrezno osebno delovanje posameznika v življenju, na delu in pri kasnejšem učenju. Jan Figel, ki je bil v času sprejema Priporočila pristojen za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mladino, je v uvodnem besedilu za Evropski referenčni okvir izrazil svoje prepričanje, da so ključne kompetence vseživljenjskega učenja uporaben koncept za oblikovalce politik, ponudnike izobraževanj in usposabljanj ter tako mlade kot odrasle »učence« in da bo s pomočjo evropskega okvirja vseživljenjsko učenje postalo vsakdanjik za vsakega posameznika.

 Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje: Evropski referenčni okvir (2007). Luksemburg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti.

KAJ TO POMENI ZA DRŽAVE ČLANICE EVROPSKE UNIJE?

Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta seveda ni zgolj dokument, ki bi ga prebrali, nato pa pospravili v predal in nanj pozabili. Države članice poziva h konkretnim akcijam, ki se tičejo tako sistemov formalnega izobraževanja in usposabljanja kot programov neformalnega učenja za odrasle in mlade: »Sistemi začetnega izobraževanja in usposabljanja držav članic bi morali spodbujati razvoj teh kompetenc pri vseh mladih, njihova ponudba izobraževanja odraslih pa bi morala vsem odraslim zagotoviti dejanske priložnosti, da se teh spretnosti in kompetenc naučijo ter jih vzdržujejo,« pravi Jan Figel.

Države članice so v Priporočilu pozvane, naj »razvijajo ponudbo ključnih kompetenc za vse kot del svojih strategij za vseživljenjsko učenje, da bi zagotavljale:

1. da začetno izobraževanje in usposabljanje vsem mladim ponuja sredstva za oblikovanje ključnih kompetenc do ravni, ko bodo sposobni za odraslo življenje, in ki ustvarja podlago za nadaljnje učenje in poklicno življenje;
2. ustrezno ponudbo tistim mladim, ki zaradi izobraževalne prikrajšanosti, nastale zaradi osebnih, družbenih, kulturnih in gospodarskih okoliščin, potrebujejo posebno podporo za izpolnitev njihovega izobrazbenega potenciala;
3. da bo odraslim omogočeno razvijati in posodabljati njihove ključne kompetence vse življenje in da bo poseben poudarek na ciljnih skupinah, ki so ugotovljene kot prednostne naloge v nacionalnem, regionalnem in/ali lokalnem okviru, na primer osebe, ki morajo posodobiti svoja znanja;
4. da bo na voljo ustrezna infrastruktura za nadaljevanje izobraževanja in usposabljanja odraslih, vključno z učitelji in vodji usposabljanja, postopki preverjanja in vrednotenja, ukrepi za zagotovitev enakega dostopa do vseživljenjskega učenja in trga dela ter podpora učencem, ki bo priznavala različne potrebe in kompetence odraslih;
5. da bo skladnost ponudbe izobraževanja za odrasle in usposabljanja za posamezne državljane dosežena preko tesnih povezav s politiko zaposlovanja in socialno politiko, kulturno politiko, politiko inovativnosti in drugimi politikami, ki vplivajo na mlade, ter preko sodelovanja s socialnimi partnerji in drugimi zainteresiranimi stranmi.«

Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje:
Evropski referenčni okvir (2007). Luksemburg: Urad
za uradne publikacije Evropskih skupnosti, str. 1.

Evropski parlament in Svet Evropske unije (2006).
Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne
18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za
vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L
394, 30. 12. 2006, str. 11–12.

Državam članicam je torej priporočeno, da ključne kompetence vseživljenjskega učenja uporabijo kot orodje, ki ga uporabljajo za razvoj kakovosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter pri sprejemanju političnih odločitev na tem področju.

TOREJ JE VSE ODVISNO OD POSAMEZNE DRŽAVE ČLANICE?

Trud za implementacijo referenčnega okvira ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja nikakor ni prepuščen samo državam članicam. Dolgoročni cilji Priporočila so namreč zahtevni:

1. ugotoviti in opredeliti ključne kompetence, ki so v družbi znanja potrebne za osebno izpolnitev, dejavno državljanstvo, socialno kohezijo in zaposljivost;
2. podpreti delo držav članic, katerega cilj je zagotoviti, da bodo mladi ljudje do konca začetnega izobraževanja ključne kompetence razvili do ravni, ko bodo sposobni za odraslo življenje in ki ustvarja podlago za nadaljnje učenje in poklicno življenje, in da bo odraslim omogočeno razvijati in posodabljati ključne kompetence vse življenje;
3. zagotoviti referenčno orodje na evropski ravni za oblikovalce politik, ponudnike izobraževanj, delodajalce in same učence za olajšanje nacionalnih prizadevanj in prizadevanj na evropski ravni za doseganje skupno dogovorjenih ciljev;
4. zagotoviti okvir za nadaljnje ukrepe na ravni Skupnosti v okviru delovnega programa „Izobraževanje in usposabljanje 2010“ in v okviru programov za izobraževanje in usposabljanje Skupnosti.

Evropska skupnost države članice pri doseganju teh ciljev podpira na različne načine. Evropska komisija si v ta namen posebej prizadeva pomagati državam članicam pri razvoju njihovih sistemov izobraževanja in usposabljanja, referenčni okvir uporablja kot temelj za implementacijo podpornih programov izobraževanja in usposabljanja in pri oblikovanju politik na področjih, kot so mladina, zaposlovanje, kultura in socialne politike. Najbolj neposredno akcijsko orodje Evropske skupnosti pa predstavlja delovni program Komisije Evropske unije »Izobraževanje in usposabljanje 2010« , ki je bil potrjen marca 2002, ter njegova nadgradnja Strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju, imenovan »ET 2020« , sprejet v maju 2009.

Program Izobraževanje in usposabljanje 2010 je zajel vse vidike vseživljenjskega učenja z namenom zagotoviti usklajeno izvajanje ciljev Evropske unije in določil okvir za sodelovanje na evropski in nacionalni ravni. Za različna področja delovanja, na primer izboljšanje kakovosti sistemov vzgoje in izobraževanja ter usposabljanja, dostop do vzgoje, izobraževanja in usposabljanja za vse ter odpiranje sistemov vzgoje, izobraževanja in usposabljanja širšemu svetu, program določa strateške cilje, ključne izzive in indikatorje za merjenje napredka.

Poročila o napredku pri izvajanju delovnega programa iz različnih obdobj je mogoče strniti v trditev, da je bil »na podlagi sodelovanja v okviru omenjenega delovnega programa, tudi kopenhagenskega procesa in pobud v okviru bolonjskega procesa, dosežen znaten napredek (zlasti

 Key competences for lifelong learning (2007). Pridobljeno 4. 12. 2009 z http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_en.htm.

Svet Evropske unije (2009). Sklepi sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (»ET 2020«). Uradni list Evropske unije C 119, 28. 5. 2009, str. 2–10.

pri podpori nacionalnim reformam vseživljenjskega učenja, posodobitvi visokošolskega izobraževanja ter razvoju skupnih evropskih instrumentov za spodbujanje kakovosti, preglednosti in mobilnosti), da pa za Evropo še vedno obstajajo precejšnji izzivi, če želi doseči svoj cilj in postati najbolj konkurenčno in dinamično, na znanju temelječe gospodarstvo na svetu«. Na podlagi teh ugotovitev je svet Evropske unije leta 2009 sprejel vrsto sklepov o strateškem okviru »ET 2020«. Okvir postavlja štiri strateške cilje:

- uresničevanje načela vseživljenjskega učenja in mobilnosti,
- izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja,
- spodbujanje pravičnosti, socialne kohezije in aktivnega državljanstva ter
- krepitev ustvarjalnosti in inovativnosti, vključno s podjetništvom, na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja.

Hkrati okvir tako države članice kot Evropsko komisijo poziva k razmisleku o uporabi odprte metode koordinacije in sodelovanja pri vzpostavitvi ustreznih ukrepov, ki bi v obdobju do 2020 omogočili kar največji napredek pri doseganju zastavljenih strateških ciljev.

IN KAJ IMAJO TE POLITIČNE ODLOČITVE OPRAVITI S PROGRAMOM MLADI V AKCIJI?

Med najbolj zanimivimi političnimi odločitvami, povezanimi s konceptom ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja, je bila vzpostavitev celovitega akcijskega načrta, osnove za programe, ki jih Evropska unija financira v obdobju 2007–2013.

15. novembra 2006 sta bila z odločitvijo Evropskega parlamenta in Sveta na primer ustanovljena program Mladi v akciji (odločitev št. 1719/2006/EC) in program Vseživljenjsko učenje s štirimi stebri oziroma podprogrami (odločitev št. 1720/2006/EC).

Mladi v akciji je torej program Evropske unije za mlade. Namenjen je spodbujanju občutka evropskega državljanstva, solidarnosti in strpnosti med mladimi Evropejci in Evropejkami in njihovem vključevanju v oblikovanje prihodnosti Unije. Spodbuja mobilnost, neformalno učenje, medkulturni dialog in vključevanje vseh mladih ne glede na njihovo izobrazbo ali družbeno in kulturno ozadje.

Svet Evropske unije (2009). Sklepi sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (»ET 2020«). Uradni list Evropske unije C 119, 28. 5. 2009, str. 2.

Evropski parlament in Svet Evropske unije (2006). Sklep št. 1719/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006 o uvedbi programa »Mladi v akciji« za obdobje 2007–2013. Uradni list Evropske unije, L 327, 24. 11. 2006, str. 30–44.

NEFORMALNO UČENJE MLADIH?

Velikokrat preberemo ali slišimo, da aktivnosti mladih prispevajo k neformalnemu učenju mladih in da aktivnosti potekajo v okviru in z namenom neformalnega učenja. Toda ko se vprašamo, kaj so cilji tega učenja ali kdo jih je določil, odgovorov pogosto ne najdemo ali pa dobimo zelo splošne odgovore. Akterji radi povedo, kaj naj bi mladi udeleženci naredili, vendar učni cilji niso vedno jasno določeni, učna pot pogosto ni jasno načrtovana, »učni učinek« pa je velikokrat prepuščen naključju.

Neformalno učenje je vedno namerno učenje z vnaprej določenimi učnimi cilji in učno potjo, s katero naj bi dosegli te cilje. Neformalno učenje je učenje, pri katerem udeleženci potovanja po učni poti sami določijo učne cilje ali pa pri njihovem določanju sodelujejo. Neformalno učenje je učni proces, v katerem vloga »učenca« prehaja v vlogo »učitelja« in obratno.

Razvoj na evropski ravni je pripeljal do spoznanja, da mora mladinsko delo kot prostor učenja najti svojo nišo v pristopu vseživljenjskega učenja. Ta pristop predvideva, da se skozi različna življenjska obdobja učimo v različnih oblikah in da se za različne cilje istočasno učimo v različnih prostorih, od katerih ima vsak svojo rdečo nit. Ta pristop izhaja tudi iz spoznanja, da sposobnost izvajanja funkcij v različnih življenjskih vlogah ni povezana samo s priznanim formalnim izobraževanjem in zahteva znanje ter sposobnost, da različna znanja, spretnosti in celo izkušnje, ki jih ni mogoče osvojiti le v omejenem obdobju obiskovanja splošnega izobraževanja ter poklicnega usposabljanja, znamo uporabiti. Vseživljenjsko učenje pripisuje odgovornost posamezniku, da si sam prizadeva ugotoviti, kakšne so njegove potrebe po izobraževanju in učenju ter tudi po ustvarjanju priložnosti za izobraževanje in učenje.

Učenje v mladinskem delu izhaja iz teh predvidevanj in spoznanj ter aktivnosti mladih, kjer mladi nastopajo v vlogi načrtovalca in izvajalca aktivnosti ter so istočasno tudi udeleženci oziroma uporabniki. Takšne aktivnosti so zagotovo priložnosti za učenje. Učni cilji, ki naj bi jih dosegli skozi sodelovanje v takšnih projektih, so odvisni od lastnih potreb udeležencev po učenju. Učenje kot cilj mladinskega dela je tesno povezano tudi z drugimi konstitutivnimi elementi tega področja, ki vplivajo na vsebino možnega učenja na področju mladinskega dela in na načine učenja. Med njimi vsekakor velja omeniti prizadevanja za družbeno kohezivnost ter prevzemanje odgovornosti za lastni razvoj in

razvoj skupnosti, v kateri živimo. In prav ustvarjanje lastnih priložnosti za učenje, kar mladinsko delo kot prostor učenja vsekakor ponuja, pomeni, da lahko na prostovoljni osnovi zajame vse mlade, ne glede na kapacitete ali vstopne pogoje izobraževalnih institucij in njihove pretočnosti, ki so včasih omejevalni dejavnik v drugih, še posebej formalnih oblikah izobraževanja.

Toda učenje česa? Mladinsko delo kot področje učenja je smiselno le, če mu priznamo njegovo lastno rdečo nit in področja, na katerih lahko – glede na svoje lastne predpostavke – doseže kar največ tudi v primerjavi z drugimi oblikami in prostori učenja in izobraževanja.

Takšno rdečo nit predstavlja sklop ključnih kompetenc, ki naj bi jih v večji ali manjši meri imele vse moderne evropske družbe. To ne pomeni, da se teh kompetenc ne da pridobiti in razviti v drugih prostorih in oblikah učenja. Marsikdaj učenje v mladinskem delu lahko temelji le na rezultatih učenja in izobraževanja v drugih prostorih. Zagotovo pa ustvarja dodano vrednost, ki jo večina drugih oblik in prostorov ne more doseči v takšni meri.

Razmislimo na primer samo o vlogi državljana. Izvajanje te vloge (če naj bi omogočala delovanje družbe) se ne zaključí s poznavanjem naših pravic in pristojnosti posameznih institucij in instrumentov v sistemih reprezentativne demokracije. Vloge državljana se učimo z vključevanjem v okoliščine, aktivnosti in situacije, v katerih se soočamo z lastnimi potrebami in interesi ter potrebami in interesi drugih, v katerih iščemo najbolj sprejemljive rešitve za vsakega sodelujočega ter skupnost kot celoto, v katerih občutimo soodvisnost od drugih in v katerih začnemo razumeti odgovornosti vsakega izmed nas kot podlago za vse pravice, ki jih pričakujemo. Biti aktiven državljan je zahtevna vloga, ki zahteva dobro podlago kritičnega presojanja, ustvarjalnosti, dajanja pobud, reševanja problemov, ocene tveganj, sprejemanja odločitev in konstruktivnega obvladovanja čustev. Prav to so teme, ki so v referenčnem okviru opredeljene kot pomemben dejavnik pri vseh osmih ključnih kompetencah. In prav mladinski projekti so odlično orodje za učenje participacije – participacije mladih v vsakdanjem življenju, participacije v civilnem življenju njihove skupnosti in tudi participacije mladih v sistemu predstavniške demokracije – z namenom mlade spodbuditi, da kot državljani prevzamejo aktivno vlogo.

Ali pa razmislimo o aktualnem izzivu sodobnega sveta, zaposlovanju in brezposelnosti. Obvladovanje ključnih kompetenc samo po sebi seveda ne bo povečalo zaposlenosti. Zagotovo pa lahko poveča zaposljivost,

še posebej v situacijah, kjer je vse več govora o fleksibilni delovni sili in prenosljivih znanjih in spretnostih. Ob vse bolj prisotnem spoznanju, da bomo morda morali poiskati delo izven poklica, za katerega smo usposobljeni glede na naše zaključeno formalno izobraževanje, je ena izmed ključnih kompetenc »učenje učenja«, ki naj bi vsakemu posamezniku dala ravno to sposobnost lastnega prilagajanja. Ob spoznanju, da se bomo v trg delovne sile morda vključili izven meja naše matične države, je izredno pomembno, da smo dobro pripravljene na mobilnost: da so naše socialne in državljanske kompetence ter kompetence sporazumevanja v tujih jezikih dovolj razvite, da nam olajšajo vključitev v novo kulturno okolje. V razvijajoči se družbi znanja si brez podjetnosti in samoiniciativnosti, tehnoloških kompetenc ter digitalne pismenosti težko predstavljamo, da bomo konkurenčni na trgu delovne sile. Prav mladinsko delo ima enkratno priložnost, da na teh področjih dopolnjuje in se prepleta s formalnimi sistemi vzgoje in izobraževanja in mladim ponuja razvijanje teh pomembnih kompetenc na sproščen, mladim privlačen način, v katerem so sami glavni akterji in prevzemajo odgovornost za svoje učenje in razvoj.

V letu 2006 je slovenska Nacionalna agencija tedanjega programa Mladina izdala drobno brošuro Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje, v kateri je postavila drzno tezo: »Mladinsko delo v Sloveniji je marsikdaj daleč od takšnih razmišljanj. Morda tudi zaradi umeščanja v prostor prostega časa, torej v prostor, ki ga ne zasedajo formalno izobraževanje, poklicne, družinske ali druge obveznosti.« ■ Kako pa je dandanes? Ali smo na tem področju dosegli pomembne in potrebne premike? Ali mladinsko delo in mladinske projekte znamo videti kot pomemben prostor učenja mladih ali pa jih še vedno vidimo zgolj kot dejavnosti, ki naj nekoliko zapolnijo prosti čas mladih?

Program Evropske skupnosti na področju mladine za obdobje 2007–2013, Mladi v akciji, je pred akterje na področju mladine v Sloveniji postavil večje in bolj jasno izražene zahteve po umeščanju in izvajanju projektov v okviru in z namenom neformalnega učenja ter prispevkom k izobraževalnim učinkom na področju ključnih kompetenc. To je vsekakor spodbuda, da se področje mladinskega dela uveljavi tudi kot prostor učenja.

PRIZNAVANJE DOSEŽKOV NEFORMALNEGA UČENJA

Vprašanje priznavanja oziroma kakršne koli formalizacije dosežene v neformalnem učenju je zelo pogosto vprašanje, ki ga zastavljajo mnogi ob srečanju z neformalnim učenjem.

Odgovora ali celo odgovorov na to vprašanje ni mogoče podati v okvirih, ki jih ponuja učenje v formalnih izobraževalnih sistemih, ki temeljijo na podeljevanju javno priznanih listin o doseženem pragu in ki so nam blizu. Najpreprostejši odgovor je lahko podan z vidika uporabnosti učinkov neformalnega učenja, ki pa jih lahko občuti in dokaže s svojim delom vsak posameznik ali posameznica v svojem vsakdanjiku. Malce bolj zapleten je odgovor, ki ga je mogoče potegniti v okviru načina priznavanj poklicnih kvalifikacij za posamezne poklice.

Del odgovora daje vključitev neformalnega učenja – vključno z neformalnim učenjem v mladinskem delu – v koncept vseživljenjskega učenja. Bistvo tega koncepta je, da je pred posameznikom ali posameznico vse življenje izziv učenja, vključno z učenjem za tisto in o tistem, od česar ta posameznik ali posameznica živi. Sestavni del tega istega koncepta je prenos težišča odgovornosti za dosežek učenja s sistema na posameznika ali posameznico, kar pa ne odvezuje sistema k vrednotenju učnih dosežkov znotraj različnih možnosti učenja, od formalnih, javno priznanih oblik pa vse do priložnostnega učenja.

Del odgovora pa je tudi v razmisleku o tem, komu in kje bomo dokazovali našo usposobljenost, naša znanja, kompetence in še kaj. Za zaposlitve v velikih sistemih, še posebej v javnem sektorju, bodo prvo sito vedno zagotovo »papirji«. Morda je zato vprašanje »formalizacije« priznavanja dosežkov neformalnega učenja tako relevantno. V manjših podjetjih je postopek sprejema novozaposlenega veliko bolj oseben, ker hitreje pridejo do izraza osebne lastnosti in tudi kompetence, ki niso prikazane v »papirjih«.

Toda komu bomo dokazovali svojo usposobljenost v primeru našega dela v lastnem podjetju, v okviru samozaposlitve? Res določenih del preprosto ne moremo opravljati, ker ureditev zahteva formalno izobrazbo oziroma poklicno licenco. In takšne situacije ne rešuje nobeno neformalno učenje, z njim ni mogoče nadomestiti zahtevanih formalnih pogojev. Čisto drugo pa je, če si pleskarski mojster na račun svoje krepke kompetence sporazumevanja v tujem jeziku učinkoviteje pridobiva

posle tudi v sosednji državi. Njegove stranke ne bodo spraševale o potrdilih o znanju njihovega jezika, dovolj bo, da bosta v sklepanju in po izvedenem poslu obe strani zadovoljni tudi zato, ker je bila ves čas jasna komunikacija. Pa čeprav kakšen izgovorjeni stavek slovnično ne bo povsem pravilen.

NEFORMALNO UČENJE MLADIH IN PROGRAM MLADI V AKCIJI?

Projekti, ki so sprejeti v program Mladi v akciji, mladim udeležencem ponujajo prostor za kakovostne učne izkušnje. Učenje v teh projektih poteka s pomočjo neformalnega in priložnostnega učenja. Vodnik po programu Mladi v akciji opredeljuje neformalno učenje kot eno izmed najpomembnejših značilnosti programa in razliko med neformalnim in priložnostnim učenjem opisuje takole:

Program Mladi v akciji daje mladim pomembne priložnosti za pridobivanje znanj, spretnosti in sposobnosti, torej je ključni instrument neformalnega in priložnostnega učenja evropskih razsežnosti.

Neformalno učenje pomeni učenje, ki poteka izven okvirov formalnih učnih načrtov. Aktivnosti neformalnega učenja vključujejo osebe na prostovoljni osnovi in so skrbno načrtovane z namenom spodbujanja osebnega in socialnega razvoja udeležencev. Priložnostno učenje pomeni učenje v okviru vsakodnevnih aktivnosti, pri delu, v družini, pristočasnih dejavnostih ipd. Gre predvsem za učenje z delom. Na področju mladine se priložnostno učenje dogaja v mladinskih pobudah in pristočasnih dejavnostih, v skupinah vrstnikov ter prostovoljnih aktivnostih ipd.

Neformalno in priložnostno učenje mladim omogoča pridobitev temeljnih sposobnosti ter prispeva k njihovem osebnemu razvoju, družbenemu vključevanju in aktivnemu državljanstvu ter tako izboljša njihove možnosti za zaposlitev. Učne aktivnosti na področju mladine zagotavljajo pomembno dodano vrednost tako za mlade kot tudi za gospodarstvo in družbo na splošno. Neformalne in priložnostne učne aktivnosti v okviru programa Mladi v akciji dopolnjujejo formalni sistem izobraževanja in usposabljanja. Spodbujajo sodelovanje in so usmerjene k učencu, izvajajo se prostovoljno in so tako tesno povezane s potrebami, željami in zanimanji mladih. Take aktivnosti predstavljajo dodaten vir učenja kot tudi pot do formalnega izobraževanja in usposabljanja, zato so pomembne zlasti za mlade z manj priložnostmi.

Pri definiciji in evalvaciji kakovosti mobilnosti in neformalnega učenja v programu Mladi v akciji je upoštevan osnutek smernic Evropske listine kakovosti za mobilnost. To se kaže zlasti v merilih za dodelitev pri različnih akcijah in podakcijah, podpori Komisije in nacionalnih agencij ciljnim skupinam programa, opredelitvi pravic in obveznosti Evropske prostovoljne službe in nenazadnje na poudarjenem priznavanju izkušnje neformalnega učenja.

Projekti, ki jih financira program Mladi v akciji, morajo spoštovati načela neformalnega učenja. To so:

- učenje pri neformalnem učenju je namensko in prostovoljno;
- izobraževanje poteka v različnih okoljih in situacijah, kjer usposabljanje in učenje ni nujno edina ali glavna aktivnost;
- v aktivnostih lahko sodelujejo strokovni moderatorji učenja (kot so mladinski trenerji/delavci) ali prostovoljci (kot so mladinski voditelji ali mladinski trenerji);
- aktivnosti so načrtovane, vendar redko sledijo konvencionalnemu ritmu ali predmetom kurikulumu;
- aktivnosti so običajno namenjene posebnim ciljnim skupinam in učenje dokumentirajo na poseben, področno usmerjen način.«

Program Mladi v akciji torej učno dimenzijo projektov mladih, ki poteka predvsem s pomočjo neformalnega in priložnostnega učenja, opredeljuje kot pomembno dimenzijo. Kot bistveno značilnost neformalnega učenja izpostavlja vlogo mladega posameznika, ki se v neformalno učenje vključuje prostovoljno in ki prevzema bistveni del odgovornosti ne le za projekt, ampak tudi za načrtovanje, spremljanje in vrednotenje lastne učne poti v okviru projekta.

V projektih, sprejetih v program Mladi v akciji, ima torej učenje mladih izjemno pomembno vlogo. Mlad človek ima tudi »lastništvo« nad procesom lastnega učenja in prevzema odgovornost zanj. Zanimiv koncept ... vendar pa, kako to zares doseči v praksi?

Večina ljudi, in s tem tudi večina mladih, je navajena, da ciljev učenja ne postavljajo sami: postavi jih profesor matematike, določeni so v učnem načrtu slovenskega jezika, zastavil jih je športni trener ali učitelj violine ... In čeprav mladi pogosto slišijo, da so za učenje odgovorni oni sami, niso vajeni biti oni tisti, ki bodo svoj napredek tudi ovrednotili.

Prav to, aktivno vlogo mladega človeka na vseh stopnjah lastnega procesa učenja, pa spodbuja program Mladi v akciji. Seveda pa je bil

program postavljen pred velik izziv: kako mladim ponuditi podporo pri načrtovanju, spremljanju in vrednotenju učenja in kako omogočiti mladim, da bodo dosežki v procesu neformalnega učenja priznani tudi širše. S tem namenom se je razvilo orodje Youthpass, instrument programa Mladi v akciji za načrtovanje, spremljanje, vrednotenje in priznavanje dosežkov v procesu neformalnega učenja za vse sodelujoče pri projektih, ki so vključeni v program. Youthpass temelji na konceptu prevzemanja odgovornosti za lastno učenje in za podporo le-tej uporablja referenčni okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje.

YOUTHPASS?

Youthpass

23

Youthpass je torej orodje v okviru programa Mladi v akciji. Namenjen je krepitvi zaposljivosti mladih in mladinskih delavcev, omogočanju osebne refleksije v procesu neformalnega učenja in spodbujanju družbene prepoznavnosti in priznavanja mladinskega dela.

Vodnik po programu Mladi v akciji Youthpass opredeljuje kot pomembno značilnost programa, tesno povezano s konceptom neformalnega učenja, in o njem pove naslednje:

»Vsa potrdila Youthpass imajo enako strukturo, skladno obliko in vsebujejo naslednje informacije:

- osebne podatke udeleženca;
- splošen opis ustrezne akcije programa;
- ključne podatke o projektu in aktivnostih, ki jih je izvajal udeleženec;
- opis in evalvacijo učnih rezultatov udeleženca v projektu.

S potrdilom Youthpass Evropska komisija zagotavlja, da je sodelovanje v programu priznано kot učna izkušnja oz. kot obdobje neformalnega in priložnostnega učenja. Dokument lahko udeležencem zelo koristi pri nadaljnjem izobraževanju ali poklicni poti.

Vsak upravičenec podpore iz programa Mladi v akciji v okviru omenjenih akcij je odgovoren za:

- obveščanje vseh udeležencev projekta o pravici do pridobitve potrdila Youthpass;
- izdajanje potrdil vsem udeležencem, ki to zahtevajo.

Te obveznosti so opredeljene v sporazumu o dotaciji, ki se sklene med upravičencem in ustrezno nacionalno ali Izvajalsko agencijo.

Bergstein, R., Kloosterman, P., Markovic, D., Taylor, M. in Hebel, M. (2009): Youthpass Guide. Pridobljeno 27. 10. 2009 z <http://www.youthpass.eu/en/youthpass/guide/>.

Upravičenci lahko potrdila Youthpass izdajo preko spletne strani www.youthpass.eu, ki je del spletne strani Komisije o priznavanju neformalnega učenja na področju mladine (www.youthandrecognition.eu).«

Youthpassa nikakor ne smemo razumeti zgolj kot potrdilo o opravljeni dejavnosti: če ga uporabljamo načrtno, je predvsem učinkovit pripomoček za načrtno zastavljanje skupinskih in osebnih učnih ciljev, ki jih udeleženci želijo doseči med projektom, za spremljanje in vrednotenje teh ciljev med projektom oziroma aktivnostjo ter za refleksijo o osebni rasti ob zaključku projekta.

Učna razsežnost sodelovanja pri projektih programa Mladi v akciji temelji na procesu neformalnega učenja, predvsem na področju osmih ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje, in na procesu priložnostnega učenja, ki ga ponuja celotno izvajanje projekta.

Prav Youthpass je točka, v kateri se program Mladi v akciji najbolj prepoznavno preplete s konceptom ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje. Youthpass namreč spodbuja udeležence projektov prav k razvijanju osmih ključnih kompetenc.

Udeleženci v projektih Mladi v akciji imajo s pomočjo instrumenta Youthpass priložnost pregledno predstaviti, kako so v času vključitve v projekt napredovali na področju katere od ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja. Njihovo učenje je najbolj učinkovito, če v začetku projekta oblikujejo svojo učno pot in si postavijo učne cilje na področjih, ki jih želijo v procesu neformalnega učenja v projektu okrepiti. V času trajanja projekta so udeleženci spodbujeni, da si vzamejo čas za razmislek, da se ozrejo na zastavljene cilje, premislijo, v kolikšni meri so jih že dosegli, svoje cilje znova ovrednotijo in po potrebi prilagodijo. Razmišljajo pa tudi o načinih, kako zastavljene učne cilje kar najbolj učinkovito doseči.

Udeleženci, ki se podajajo na tovrstno učno pot, niso prepuščeni sami sebi. Ob tem jih spremljajo soudeleženci, mladinski voditelji v projektih mladinskih izmenjav, inštruktorji v projektih mladinskih pobud, trenerji v projektih usposabljanja in mreženja, mentorji in koordinatorji v projektih Evropske prostovoljne službe in drugi. Spremljanje in povratna informacija imata namreč v procesu neformalnega učenja izjemno pomembno vlogo. Kljub vsemu pa je vsak posameznik tisti, ki prevzame odgovornost za lastno učenje v projektu in se samostojno odloča, v kolikšni meri in na kakšen način bo ob zaključku projekta rezultate in učinke procesa neformalnega učenja predstavil tudi v potrdilu Youthpass.

KLJUČNE KOMPETENCE – UPORABEN KONCEPT ALI ZGOLJ POLITIKA?

Ključne kompetence vseživljenjskega učenja ... Ali je koncept zares uporaben ali pa gre zgolj za skupek političnih izrazov?

Če se sprašujete o tem, ste se znašli v dobri družbi. Vprašanje, kako široko je koncept ključnih kompetenc mogoče uporabiti in kakšno dodano vrednost lahko prinese na različna področja formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja, je v zadnjem času začelo zanimati mnoge strokovnjake in raziskovalce. Naj omenimo samo nekaj razprav in pobud, ki so vzniknile v zadnjih letih.

V okviru programa Mladi v akciji postaja z vse večjim uveljavljanjem in prepoznavnostjo Youthpassa pomembna razprava o evalvaciji orodja. Kako učinkovit je Youthpass? Kako prepoznaven je Youthpass med mladimi, učitelji, delodajalci, političnimi odločevalci? Kakšne prednosti prinese udeležencem mladinskih projektov, ki ga uporabijo? Ali lahko pokažemo na korelacije z večjo zaposljivostjo? Kje so vzroki, kakšne so posledice? Kako dokumentirati in preveriti »zgodbe o uspehu«, ki se vse pogosteje pojavljajo? Na prelomu programa Mladi v akciji v drugo polovico sedemletnega obdobja smo se znašli v razburljivem obdobju, ko imamo možnost preveriti, kateri cilji programa so bili že doseženi, v kakšni meri in na kakšen način ter kateri izzivi akterje programa še čakajo.

Drug zanimiv primer želje raziskati resnične učinke in uporabnost koncepta ključnih kompetenc v polju mladinskega dela v Evropi sta raziskava »Kakovost v neformalnem učenju in usposabljanju v polju evropskega mladinskega dela«, ki sta jo septembra 2008 objavila Helmut Fennes in Hendrik Otten , ter razprava »Osem ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje – primeren okvir za razvijanje kompetenc trenerjev v polju evropskega mladinskega dela ali zgolj politika?« , ki sta jo septembra 2009 pripravila Hendrik Otten in Yael Ohana.

Morda pa vas še bolj kot raziskave in znanstvene razprave zanima, kako so se ključne kompetence doslej uveljavile v resničnem življenju mladih in njihovih projektov. Če je tako, je nadaljevanje te knjižice namenjeno prav vam: raziskuje namreč, kje, kdaj in kako ključne kompetence vseživljenjskega učenja vstopajo v življenja mladih ljudi s pomočjo programa Mladi v akciji.

 Fennes, H. in Otten, H. (2008). Quality in non-formal education and training in the field of European youth work. Pridobljeno 4. 12. 2009 z <http://www.salto-youth.net/download/1615/TrainingQualityandCompetenceStudy.pdf>.

Otten, H. in Ohana, Y. (2009). The eight key competencies for lifelong learning: An appropriate framework within which to develop the competence of trainers in the field of european youth work or just plain politics? Pridobljeno 4. 12. 2009 z http://www.salto-youth.net/download/1881/Trainer_%20Competence_study_final.pdf

Sporazumevanje v maternem jeziku

26

Sporazumevanje v maternem jeziku je sposobnost izražanja in razumevanja pojmov, misli, čustev, dejstev in mnenj v pisni in ustni obliki (poslušanje, govor, branje in pisanje) ter na ustrezen in ustvarjalen način jezikovno medsebojno delovanje v vseh družbenih in kulturnih okoliščinah – izobraževanje in usposabljanje, delo, dom in prosti čas.

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi povezani s to kompetenco:

Sporazumevalna kompetenca je rezultat usvojitve maternega jezika, ki je temeljno povezana z razvojem kognitivne sposobnosti posameznika, da razume svet in se poveže z drugimi ljudmi. Za sporazumevanje v maternem jeziku mora posameznik poznati besednjak, imeti funkcionalno znanje slovnice in poznati funkcije jezika. Vključuje zavest o glavnih vrstah verbalne interakcije, vrsti literarnih in neliterarnih besedil, glavne značilnosti različnih slogov in registrov jezika terspremenljivost jezika in sporazumevanja glede na okoliščine.

Posameznik mora biti sposoben tako za ustno in kot za pisno sporazumevanje v različnih sporazumevalnih okoliščinah ter za spremljanje in prilagajanje lastnega sporazumevanja zahtevam danih okoliščin. Ta kompetenca vključuje tudi sposobnost razlikovanja in uporabe različnih vrst besedil, iskanje, zbiranje in obdelavo informacij, uporabo pripomočkov, oblikovanje in izražanje svojih ustnih in pisnih argumentov na prepričljiv način, ustrezen okoliščinam.

Pozitivni odnos do sporazumevanja v maternem jeziku vključuje pripravljenost za kritični in konstruktivni dialog, spoštovanje estetskih lastnosti, pripravljenost prizadevati si zanje ter zanimanje za interakcijo z drugimi. To vključuje zavest o vplivanju jezika na druge ljudi in potrebo po razumevanju in uporabi jezika na pozitiven in družbeno odgovoren način.

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Razumevanje in komuniciranje v maternem jeziku je sposobnost, ki je potrebna pri vključevanju posameznika v družbo, pri komuniciranju med prijatelji, pri urejanju pravnih postopkov, pri spremljanju medijev ter tudi pri pripravi in izvedbi lokalnih, nacionalnih in mednarodnih projektov, na kar se bomo osredotočili mi. Še preden se začne navezovanje stikov s tujimi partnerji, je potrebno na nacionalnem/lokalnem nivoju pridobiti, navdušiti in združiti skupino za sodelovanje, zbrati želje in določiti cilje ter nenazadnje tudi pridobiti sredstva za izvedbo projekta. Pri vseh teh aktivnostih je potrebna uporaba maternega jezika in sposobnost izražanja v njem. Pomembno pri vsem tem je, da so načini komuniciranja na različnih nivojih lahko popolnoma različni. Ko govorimo s prijatelji in jih navdušujemo za projekt, je eno, ko naprošamo podjetja za prispevek sredstev za izvedbo projekta, pa moramo uporabiti drugačen način izražanja.

Izkušnja udeleženca:

Rok nam je razložil, kako so se v skupini pripravljali na izvedbo mladinske izmenjave: »V društvu smo že dalj časa razmišljali, da bi izvedli mladinsko izmenjavo s partnerji iz Nemčije, ki jih je spoznal član društva na enem izmed seminarjev za iskanje partnerskih organizacij, ki ga je organizirala Nacionalna agencija. Na enem izmed prvih srečanj skupine smo si razdelili delovne naloge in s kolegom sva prevzela nalogo pridobivanja finančnih sredstev. To je pomenilo, da sva aktivno sodelovala pri pisanju prijavnice za sprejem projekta v program Mladi v akciji, kar ni bilo tako enostavno, da pa bi ta sredstva še dopolnili, sva napisala tudi prošnje za sponzorstvo, ki sva jih naslovila na različna podjetja v našem kraju. Skupaj z ostalimi člani skupine pa smo v prostem času pomagali starejšim pri domačih opravilih in v zameno dobili nekaj denarja za naš projekt. Moram priznati, da sva s kolegom veliko razmišljala, kako naj oblikujeva prošnje za sponzorska sredstva, da bi bila čim bolj uspešna. Ko sem ustno opisoval projekt, se je vse slišalo krasno, ko je bilo treba te besede preliti na računalnik, pa se mi je ustavilo. Zavedal sem se, da je pogovor s prijatelji nekaj, nagovarjanje podjetij pa nekaj čisto drugega. Oba sva se najprej strinjala, da mora biti besedilo slovnično pravilno napisano in da je vsebina tista, ki mora pritegniti. Zato sva napisala nekaj primerov prošenj in jih pokazala prijateljem v

V razmislek:

- Ali mi lahko vključitev v projekt pomaga bolje spoznati svoj materni jezik? Kako?
- Ali mi lahko vključitev v projekt pomaga naučiti se uporabljati svoj jezik primerno različnim situacijam ali ga prilagoditi različnim sogovornikom?
- Ali mi lahko vključitev v projekt pomaga razviti besedni zaklad? Na katerem področju?
- S kakšnimi besedili se bom srečal/-a zaradi sodelovanja v projektu? Se bom naučil/-a brati uradne dokumente ali pogodbe? Se bomo ukvarjali z umetniškimi besedili? Nameravamo izdati publikacijo? Ali moram vedeti, kako napisati izjavo za medije?
- Ali se bom v projektu učil/-a jasno izražati svoje mnenje in zamisli? Kako bom delil/-a svoje mnenje z vrstniki in širšim okoljem?

skupini. To je bilo smeha ... Našli so slovnične napake, dobivali so napačne asociacije o napisanem projektu, nekdo sploh ni razumel, kaj sva hotela s pismom povedati itd. No, na koncu nama je le uspelo: pridobili smo kar precej dodatnih sredstev za izvedbo projekta mladinske izmenjave, s kolegom sva se naučila, kako se piše prošnje za sponzorska sredstva in ugotovila, da je bil uspeh prošenj odvisen tudi od telefonskih pogovorov, ki sva jih opravila s podjetji, katerim sva poslala prošnje.

Čeprav se včasih zdi uporaba maternega jezika samoumevna, je zelo pomembno, da se znamo na pravem mestu dobro, jasno in pravilno izraziti.«

Projekti mladih:

Deset mladih v starosti od petnajst do sedemnajst let si je v okviru projekta mladinske pobude »Moj ata, socialistični kulak« na oder želelo postaviti gledališko predstavo o slovenski kulturni zgodovini. Da bi svoje videnje zgodovinskih in trenutnih družbenih razmer s pomočjo gledališča kot medija predstavili širši javnosti, so priredili kultno besedilo Toneta Partljiča. Predstavo so premierno uprizorili v Mariboru, nato pa z njo gostovali še po drugih slovenskih krajih.

Mladinsko pobudo »Stand UP Europe!« si je zamislilo pet mladih, ki jih zanima tako imenovana 'stand up' komedija. Vrstnike so želeli spodbuditi k jasnemu, argumentiranemu in spoštljivemu izražanju svojih mnenj o tem, kako je biti mlad državljan Evrope, in o stereotipih, ki jih evropska mladina srečuje v vsakdanjem življenju. Glavna ideja skupine je bila, da je eden od najučinkovitejših načinov za doseganje tega cilja uporaba humorja. Pripravili so sklop delavnic za razvijanje veščin jasnega izražanja, retorike, spoznavali so osnove komedije in uporabe humorja pri podajanju sporočila javnosti. Nova znanja so na večerih komedije preizkusili pred občinstvom. Videogradivo in tekstovno gradivo z delavnic in nastopov so objavili tudi na spletu.

Kratka dejavnost:

Zgodba o mojem imenu

Dejavnost je primerna za spoznavanje, potem ko se je skupina že nekoliko uglasila in ko smo že 'razbili led' in premagali začetno zadrego.

Udeležence prosimo, da se razdelijo v pare in svojemu partnerju razložijo, kaj pomeni njihovo ime, od kod prihaja in kako so ga dobili. Večina ljudi o svojem imenu pozna presenetljivo veliko informacij in zgodb. Po nekaj minutah ponovno zberemo udeležence v skupino in jih prosimo, naj vsak predstavi svojega partnerja in pove nekaj zanimivega o njegovem imenu.

Kadar delamo z mlajšimi udeleženci, jim lahko pomagamo tako, da po prostoru razporedimo nekaj leksikonov imen ali pripravimo kartice z razlagami njihovih imen. Prosimo jih lahko tudi, da se na dejavnost pripravijo vnaprej – lahko na primer že doma raziščejo izvor in pomen svojega imena ali pa v družini povprašajo, kako so dobili svoje ime. Zgodbo o svojem imenu lahko tudi najprej napišejo in se šele nato razdelijo v pare.

Dejavnost seveda lahko uporabimo tudi v mednarodnih in kulturno mešanih skupinah. V takšnih, raznolikih skupinah je še posebej zanimiva, pozorni moramo biti le na to, da zahteva kar dobro obvladovanje (skupnega) jezika.

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Naučila sem se predstaviti rezultate timskega dela in v razpravi jasno izraziti svoje misli.«

»Naučil sem se: slovenski poslanci v evropskem parlamentu te jemljejo bolj resno, če uporabljaš knjižno slovenščino, kakor če uporabljaš narečje.«

29

Sporazumevanje v tujih jezikih

30

Za sporazumevanje v tujih jezikih nasploh veljajo iste glavne razsežnosti kompetence sporazumevanja kot pri sporazumevanju v maternem jeziku: temelji na sposobnostih razumevanja, izražanja in razlage pojmov, misli, čustev, dejstev in mnenj v pisni in ustni obliki (poslušanje, govor, branje in pisanje) v ustrezni vrsti družbenih in kulturnih okoliščin – izobraževanje in usposabljanje, delo, dom in prosti čas, – v skladu z željami ali potrebami posameznika. Sporazumevanje v tujih jezikih zahteva tudi sposobnosti, kot sta posredovanje in medkulturno razumevanje. Posameznikova stopnja usposobljenosti je odvisna od štirih razsežnosti (poslušanje, govorjenje, branje in pisanje) in od posameznega jezika ter posameznikovega družbenega in kulturnega ozadja, okolja, potreb in/ali interesov.

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Znanje tujih jezikov zahteva poznavanje besednjaka in funkcionalne slovnice ter zavest o glavnih vrstah verbalne interakcije in registrov jezika. Pomembno je poznavanje socialnih dogovorov, kulturni vidik in spremenljivost jezikov. Bistvena znanja za sporazumevanje v tujih jezikih so sestavljena iz sposobnosti razumevanja govornih sporočil, spodbujanja, vzdrževanja in sklepanja pogovorov ter branja, razumevanja in pisanja besedil, v skladu s potrebami posameznika.

Posamezniki morajo biti tudi sposobni ustrezno uporabljati pripomočke ter se tudi neuradno učiti jezikov kot del vseživljenjskega učenja.

Pozitivni odnos vključuje spoštovanje kulturne raznovrstnosti, zanimanje in radovednost glede jezikov in medkulturnega sporazumevanja.

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Pomemben element v mednarodnih projektih je komunikacija. Redna izmenjava informacij poteka med vsemi sodelujočimi v projektu. Med navezovanjem stikov pride tudi čas za konkretnije dogovore, kjer je potrebna sposobnost, da se v tujem jeziku dogovorimo za vse potrebne elemente projekta. Za marsikoga je to priložnost, da preveri in nadgradi svoja znanja tujega jezika, pridobi samozavest pri komuniciranju v tujem jeziku, se nauči določenih fraz, ki so vezana na komuniciranje v tujem jeziku in se z novim jezikom bolje spozna. Je pa tudi priložnost spoznati, da je včasih za pravilno razumevanje potrebno poznati kontekst in kulturo sogovornika.

Izkušnja udeleženca:

Uroš se je po dolgem razmišljanju le odločil oditi v Italijo opravljat prostovoljno delo. Težko je sprejel to odločitev, saj ni govoril italijansko, njegovo znanje angleščine pa je bilo na osnovni ravni. Italijo je izbral zato, ker je privrženec italijanskega nogometa in ker je država blizu domovine, če bi imel preveliko domotožje. Zavedal se je govoric o »nevednih« Italijanih in njihovem sporazumevanju v tujih jezikih, kar ga je le še bolj prestrašilo pred samim potovanjem v tujino.

Prvi dnevi v organizaciji, kjer je opravljal prostovoljno delo, so bili res težavni. Vsi okoli njega so govorili le italijansko, pa še to tako hitro, da ni ujel niti ene poznane besede. V prvem mesecu so se tako sporazumevali s kretnjami in govoricico telesa. Skoraj je vrgel puško v koruzo. Pogrešal je dom, prijatelje, družino. Kaj kmalu je izkoristil prost vikend za obisk družine, kjer so ga komaj pregovorili, da je odpotoval nazaj. Sam pravi, da se je po koncu projekta zavedal, da je bila to pravilna odločitev, saj bi drugače zamudil najboljšo izkušnjo v svojem življenju.

V Italijo se je vrnil visoko motiviran in s ciljem, da se nauči govoriti italijansko. Ko so sodelavci opazili, da ima Uroš velik interes za učenje jezika, so začeli govoriti počasneje in razločneje. Povabili so ga tudi na ogled lokalnih nogometnih tekem in so skupaj preživljali veliko prostega časa. Hitro je napredoval, kar je posledično pomenilo prevzemanje odgovornejših del v organizaciji, sam pa se je počutil veliko bolj samozavestnega. Po desetih mesecih je osvojil pogovorni jezik, žal pa tudi moral oditi domov. Težko je zapustil svoje nove prijatelje, vendar se je hkrati veselil tudi prijateljev, ki so ga nestrpnost čakali doma.

Ker ni želel izgubiti stika z italijanskim jezikom, je v Sloveniji poiskal honorarno delo povezano s prevajanjem italijanskih stripov. Ob tem delu se počuti dobro in ga resnično opravlja z veseljem.

V razmislek:

- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga pri premagovanju strahu pred tem, da spregovorim v tujem jeziku?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga pri tem, da bom v tujem jeziku govoril/-a bolj tekoče?
- Ali bom zaradi sodelovanja v projektu poznal/-a kaj več tujih besed? Se bom naučil/-a osnovnih fraz, ki bi mi pomagale znajti se v tuji državi? Ali bom razširil/-a svoj besedni zaklad povezan s temo našega projekta?
- Ali bomo v projektu z udeleženci iz drugih držav misli izmenjevali le ustno ali tudi pisno?
- Ali znam uporabljati slovar?
- Kako se lahko sporazumevamo z drugimi udeleženci, če vsi zelo slabo govorimo tuje jezike? Ali se lahko kako najdemo?

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Preden sem prišla v Slovenijo kot prostovoljka, sem znala nekaj osnovnih fraz v angleščini. Ker pa tukaj nihče ni razumel mojega jezika, sem se morala znajti z angleščino. Zdaj govorim tekoče. Najpomembnejše pa se mi zdi, da se ne znam pogovarjati samo o hrani, vremenu in številkah, ampak da sem se naučila izraziti svoje misli, čustva, počutje in spregovoriti o mojem pogledu na svet.«

»Moja nemščina je vsekakor napredovala. V osmih dneh mladinske izmenjave sem se pogovarjal samo nemško in na neki točki sem začel govoriti, ne da bi v mislih prevajal besede in stavke. To je bila zelo dobra izkušnja, ki mi bo koristila tudi pri pouku nemškega jezika v šoli.«

»V večini izmenjav in drugih medkulturnih projektov veliko ljudi iz najrazličnejših kultur in okolij komunicira v enem od dveh jezikov: angleškem ali španskem. Vedno je osupljivo, da ima vsaka kultura nekoliko svoj način, kako tok misli prevedejo v besede. Ko se pogovarjamo v skupnem jeziku, vsi delimo ista slovnična pravila in besede, naši naglasi in načini reagiranja pa še vedno kažejo razlike med nami.«

Projekti mladih:

V večstransko mladinsko izmenjavo »Enojezična, dvojezični, večjezične« je bilo vključenih petintrideset mladih iz šestih držav. Namen projekta je bil problematika sobivanja različnih kultur, narodov in jezikov. Neformalno učenje je potekalo skozi debate in diskusije, dramo, slikanje in snemanje filma. Udeleženci so se v teh aktivnostih urili v skupnem jeziku, angleščini, ter spoznavali jezike drug drugega. Eden izmed glavnih ciljev projekta je bil spodbuditi udeležence, da bi po zaključku projekta v svojih lokalnih okoljih izvedli različne aktivnosti povezane z medkulturnim dialogom.

Slovenska prostovoljka je bila v okviru projekta Evropske prostovoljne službe »Voices«, ki jo je opravljala v Makedoniji, vključena v aktivnosti, kot so zbiranje, preverjanje in filtriranje informacij, pomoč pri oblikovanju strani, raziskava in ankete na temo študentskega življenja, poročanje o najpomembnejših dogodkih v okolici, sodelovanje z lokalno skupnostjo, pisanje člankov o priložnostih v tujini ter pomoč pri distribuciji časopisa. Prostovoljka je tako izboljšala spretnosti izražanja v tujem jeziku in spoznala je celoten proces izdelave časopisa.

Trideset udeležencev večstranske mladinske izmenjave »Diversity on Stage« je skozi različne diskusije in z metodo 'gledališče zatiranih' izmenjevalo poglede na temo nacionalnih mitov in identitet, neonacionalizma, priseljencev, evropskih konfliktov in etničnih manjšin ter okrepilo sposobnost vživljanja v druge kulture ter tako tudi evropske identitete in državljanstva na temeljih enotnosti v kulturni različnosti. Metoda, ki so jo izbrali, temelji na hitrem odzivanju in izražanju na izbrano temo. Mladi so bili tako postavljeni pred izziv, da svoje misli hitro, učinkovito in zanimivo izrazijo v skupnem, angleškem jeziku, ter svoje sporočilo podprejo z govornico telesa. O projektu so posneli krajši dokumentarni film, lokalni skupnosti so predstavili projekt tudi v obliki krajše predstave ter informacijskega gradiva.

Kratka dejavnost:

Dve resnici in laž

To znano igro lahko z nekaj prilagoditvami uporabimo kot prikupno spoznavno dejavnost za mednarodno skupino udeležencev, pri kateri bodo udeleženci urili sporazumevanje v tujem oz. skupnem jeziku. Če je

v skupini več kot dvajset ali trideset udeležencev, jih je smiselno razdeliti v manjše podskupine. Vsakemu udeležencu damo papir in pisalo. Vsak udeleženec napiše tri kratke izjave o sebi: dve resnični stvari in eno laž. Razložimo jim, da bo te tri stvari vsak predstavil skupini, nato pa bodo drugi člani poskusili uganiti, katero dejstvo je laž. Udeležence izzovimo, naj poskušajo izbrati čim bolj zanimive ideje, da ne bo prelahko ugotoviti, kaj je res in kaj ni.

Udeležencem pustimo približno pet minut časa, da malce razmislijo in si zapišejo svoji dve resnici in eno laž. Za nekatere udeležence je to lahko izziv. Nekatere člane bomo morda morali spodbuditi, naj zapišejo prvo stvar, ki jim pade na pamet.

Če menimo, da bi udeleženci lahko imeli težave z izražanjem v skupnem jeziku, jim lahko pomagamo tako, da že vnaprej izdelamo nekaj kartic z idejami. Najbolje bo, če bo kartica večjezična, glavna ideja pa ponazorjena tudi s sliko ali fotografijo. Udeleženci lahko izbirajo med vnaprej pripravljenimi karticami ali pa izdelajo svojo.

Ko udeleženci izberejo svoji dve laži in resnico, jih povabimo, naj se sprehodijo od enega do drugega, povprašajo drug drugega o treh izjavah in poskušajo ugotoviti, katera je neresnična. Njihov cilj naj bo uganiti laži drugih, hkrati pa naj bodo prepričljivi in naj poskrbijo, da drugi ne bodo imeli prelahkega dela in da ne bodo takoj uganili njihove laži. Poudarimo, da udeleženci zdaj še ne smejo nikomur povedati, katera od njihovih izjav je laž, tudi če so uganili pravilno. Pogovoru med udeleženci namenimo približno deset minut.

Odlčno masiram.
I give great massages.
Massajo excelente.

Skočil/-a sem že s padalom.
I have tried paragliding.
Já saltei em pára-quadras.

Vsak teden igram nogomet.
I play soccer every week.
Cada semana jogo futebol.

Obožujem 'country' glasbo.
I love country music.
Das músicas adoro country.

Popoldne se sprehajam s pujskom.
I walk my pet pig every afternoon.
As tardes passeio com meu porquinho.

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svojo Youthpass zapisali:

»Sem nekoliko sramežljiv, vem pa tudi, da moje znanje angleščine ni ne vem kakšno. To usposabljanje je bilo zame zelo koristno. Prvi dan se zaradi neznanja jezika nisem počutil udobno. Komunikacija v tujem jeziku je za sramežljive ljudi zelo težka. Vendar pa je bila ta izkušnja zelo koristna. Zadnja dva dneva sem opazil, da se počutim bolje, bolj 'jaz', bolj udobno. Po tem usposabljanju se bom trudil izboljšati svojo angleščino. Kmalu se bom udeležil še enega seminarja v Bruslju, kjer bomo obiskali Evropski parlament in moral bom predstaviti svojo državo, Turčijo. Prej me je bilo strah, zdaj pa mislim, da bo šlo.«

Nato skupino zberimo v krogu. Eden od udeležencev naj prebere vse tri izjave, nato pa skupino vprašajmo, katera izjava je po njihovem mnenju laž (ta odziv naj bo kratek, da se dejavnost ne zavleče). Udeleženec naj nato pove, ali so uganili pravilno, kateri dejstvi držita in kaj ni resnično. Nadaljujemo, dokler ne pridejo na vrsto vsi udeleženci.

Matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji

34

A. Matematična kompetenca

Matematična kompetenca je sposobnost usvojitve in uporabe matematičnega načina razmišljanja za reševanje mnogih težav v vsakdanjem življenju. Pri usvojitvi temeljnih tehnik računanja so poudarjeni postopek, dejavnost ter znanje. Matematična kompetenca vključuje – v različnem obsegu – sposobnost in pripravljenost za uporabo matematičnih načinov razmišljanja (logično in prostorsko razmišljanje) in predstavljanja (formule, modeli, konstrukcije, grafi in razpredelnice).

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Potrebno znanje matematike vključuje temeljito poznavanje števil, merskih enot in struktur, osnovnih postopkov in osnovnih matematičnih predstavitev, razumevanje matematičnih pojmov in zasnov ter zavedanje glede vprašanj, na katera lahko matematika ponudi odgovor.

Posameznik mora biti sposoben uporabljati temeljna matematična načela in postopke v vsakodnevnih okoliščinah doma in v službi ter slediti in ocenjevati sklope argumentov. Sposoben mora biti matematično razmišljati, razumeti matematične dokaze, se sporazumevati v matematičnem jeziku ter uporabljati ustrezne pripomočke.

Positiven odnos do matematike temelji na spoštovanju resnice in pripravljenosti za iskanje razlogov ter za ocenjevanje njihove veljavnosti.

B. Kompetenca na področju znanosti

Kompetenca na področju znanosti se nanaša na sposobnost in pripravljenost uporabe znanja in metodologije za razlago naravnega sveta z namenom ugotovitve vprašanj in sklepanja na podlagi dokazov. Kompetenca v tehnologiji pomeni uporabo omenjenega znanja in metodologije kot odziv na znane človeške želje ali potrebe. Kompetenca na področju znanosti in tehnologije vključuje razumevanje sprememb, nastalih zaradi človeške dejavnosti, in odgovornost posameznega državljana.

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Za znanost in tehnologijo so bistveno znanje osnovna načela naravnega sveta, temeljni znanstveni koncepti, načela in metode, tehnologija, tehnološki proizvodi in postopki ter razumevanje vpliva znanosti in tehnologije na naravni svet. To znanje bi moralo posamezniku omogočiti boljše razumevanje prednosti, omejitve in tveganja znanstvenih teorij, aplikacij ter tehnologije v družbi nasploh (v odnosu do sprejemanja odločitev, vrednosti, moralnih vprašanj, kulture itd.).

Kompetence vključujejo sposobnost rokovanja s tehnološkim orodjem in stroji ter z znanstvenimi podatki za doseganje cilja ali sprejetje odločitve ali sklepa na podlagi dokazov. Posameznik mora biti sposoben ugotoviti bistvene lastnosti znanstvene raziskave in imeti sposobnost posredovanja sklepov in razlogov, ki so do tega privedli.

Kompetenca vključuje odnos kritičnega spoštovanja in radovednosti, zanimanje za etična vprašanja in spoštovanje varnosti in trajnosti – zlasti glede znanstvenega in tehnološkega napredka v odnosu do samega sebe, družine, skupnosti in globalnih vprašanj.

V razmislek:

- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga oblikovati moje številске predstave?
- Se bom ob načrtovanju dejavnosti naučil/-a kaj o količinah hrane, prostora, pripomočkov potrebnih za določeno število udeležencev?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga naučiti se ravnati z denarjem in finančnim načrtom?
- Se bom pri sodelovanju v projektu naučil/-a uporabljati logično sklepanje? Kako?
- Bom ob sodelovanju v projektu spoznal/-a kakšno novo tehnologijo?
- Ali se bom v času projekta ukvarjal/-a z raziskovanjem? Česa? Kako?
- Ali bom v času projekta izvedel/-a kaj več o znanosti? Na katerem področju?
- Ali bom v okviru projekta izvedel/-a kaj več o naravi, naravnih zakonitostih in naravnem okolju?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga pri razvijanju kritičnega razmišljanja?

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Na potrebe po teh sposobnostih v mladinskih projektih lahko gledamo z več zornih kotov. Te sposobnosti potrebujemo pri načrtovanju projekta, tako finančnem kot tudi organizacijskem (koliko udeležencev, prevozi za te udeležence, nastanitev in prehrana), potrebujemo jih pri izvajanju projekta (poraba in razpoložljivost finančnih sredstev), pri reševanju različnih težav, ki lahko nastanejo pri projektih, in pri sklepanju logičnih zaključkov v nastalih situacijah.

Izkušnja udeleženca:

Miha, eden izmed prijaviteljev projekta skupinske pobude, nam je povedal, da mu je sodelovanje pri izvajanju projekta omogočilo pridobitev veliko novih znanj. Med projektom so se vedno znova srečevali z izzivi, ki so zahtevali predvsem dobro strateško pripravo posameznih faz projekta: od različnih uradov in služb so morali pridobiti uradna dovoljenja, morali so zagotoviti finančna sredstva čim večjega števila sponzorjev in reševati težave, ki so nastajale med izvajanjem projekta. Med drugim je morala skupina petih članov, prijaviteljev projekta, sama poskrbeti za finančni del projekta. Ko so dobili sredstva za projekt iz evropskega programa in sponzorskih podjetij, so morali vzpostaviti sistem nadzora porabe sredstev. Predhodno so že naredili okvirni načrt porabe, vendar pa je bilo treba sedaj to tudi izpeljati. Fantje so sami prevzeli skrb za predračune, račune, naročanje materiala in njegovo ustrezno uporabo/porabo. Poleg vsega pa so se naučili tudi osnov računovodstva, saj so bili njihovi obiski pri računovodkinji zelo pogosti.

Projekti mladih:

V okviru projekta dvostranske mladinske izmenjave »Meja: Šengen« je trideset mladih pripravilo raziskavo o trenutni situaciji slovenskega prebivalstva, ki živi ob šengenski meji, ter vplivu politike Evropske unije na vsakodnevne realnosti na lokalni ravni. Mladi so se imeli priložnost dobro seznaniti, kako poteka proces znanstvenega raziskovanja: bili so aktivno vključeni tako v načrtovanje raziskave, pripravo raziskovalnih orodij, zbiranje podatkov na terenu, analizo podatkov in predstavitev rezultatov raziskave. Vsebinsko poznavanje področja so mladi, ki se soočajo s perečim problemom hrvaško-slovenskega odnosa v vsakodnevnem življenju, poglobljali s pomočjo delavnic, posvečenih ekonomski, socialni in okoljski problematiki vzhodne slovenske meje. Ob zaključku izmenjave so na javni tribuni predstavili rezultate raziskave zbrane v zbornik in pripravili razstavo fotografij, ki so nastale ob terenskem raziskovanju.

Namen projekta večstranske mladinske izmenjave »Euro« je bil izobraziti mlade o evru kot zakonitem plačilnem sredstvu večine držav EU. Mladi so se na izmenjavo pripravili tako, da so v domačih državah izvedli kratko raziskavo o evru. Ugotovitve so predstavili na mladinski izmenjavi, nato pa znanje nadgradili z delavnicami, v katerih so spoznali zgodovino evra, simboliko valute evra, pomen denarja in kako ravnati z denarjem.

V projektu mladinske pobude »Gozdna učna pot Svibno« je sodelovalo šest mladih. Želeli so postaviti gozdno učno pot, ki bi mladim omogočala tako gibanje v naravnem okolju gozda kot neformalno učenje o tem pomembnem ekosistemu. Gozdno učno pot v hriboviti okolici Svibnega pri Litiji so opremili z raznovrstnimi informacijami o gozdu, njegovem delovanju, ekologiji in varstvu okolja. Želeli so, da bi table z informacijami spodbujale učenje z vsemi čutili, izkušnjsko učenje in učenje "mimogrede".

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svojo Youthpass zapisali:

»Veliko sem pridobila na okroglih mizah, na katerih smo se udeleženci srečali z znanstveniki s področja medijev, družbe in kulturne raznolikosti. Naučila sem se znanstvenega načina razmišljanja o družboslovnih temah in se naučila, kako je treba brati raziskovalne članke.«

»Ker pogosto delujem v vlogi trenerja, se mi zdi še posebej pomembno, da sem se naučil uporabljati didaktično tehnologijo, ki mi bo pomagala pri individualnih in vsebinskih predstavitev vsebin, še posebej prosojnice in grafoskop, diaproyektor in računalnik, projektor in 'power point' predstavitev.«

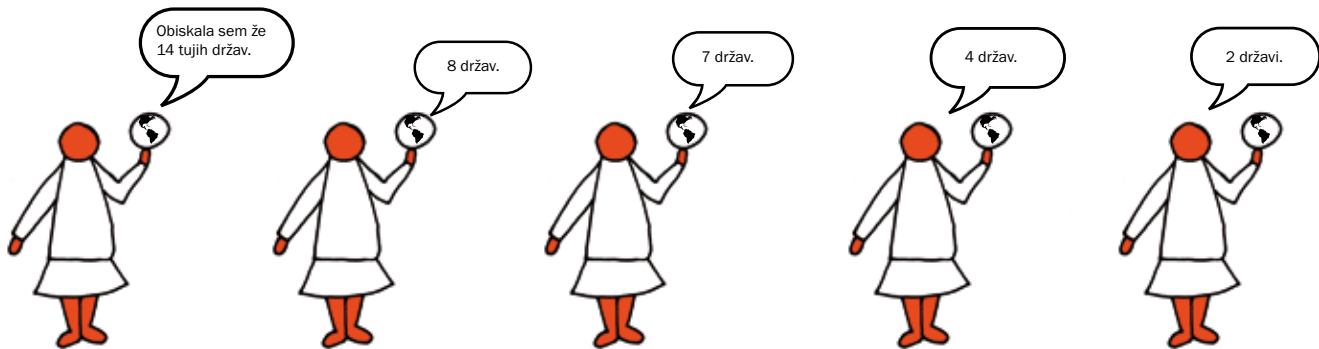
»Menim, da sem razvila svoje kritično razmišljanje, pa tudi spretnost analiziranja in argumentiranja.«

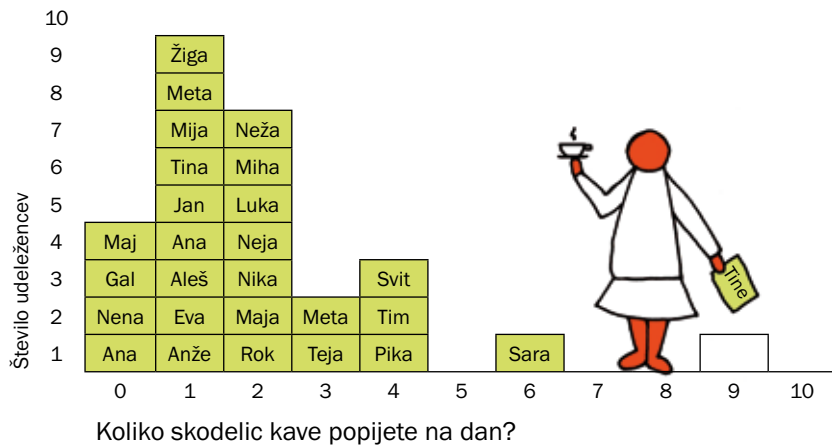
Kratka dejavnost:

Po vrsti

Dejavnosti razvrščanja spadajo med sociometrične tehnike in mnogo jih izhaja iz psihodrame. Zelo pogosto pa se uporabljajo pri delu s skupinami, zato ste jih v takšni ali drugačni obliki zagotovo že srečali.

Udeležence prosimo, da se razvrstijo (najbolje da se dobesedno postavijo v vrsto) glede na različne kriterije, na primer starost, dolžino las, številko čevljev, število bratov in sester, velikost palca, število skodelic kave ali kozarcev vode, ki jih popijejo na dan, število različnih držav, ki so jih obiskali, oddaljenost do doma, kako utrujeni ali nabiti z energijo se počutijo, koliko drugih udeležencev poznajo, število črk v imenu, koliko vedo o projektne načrtovanju in podobno. Jasno določimo, kje v prostoru naj se vrsta začne (najnižja starost, najkrajši lasje, najbolj utrujen ...) in kje naj se konča (najstarejši, najdaljši lasje, najbolj spočit udeleženec). Lahko damo tudi navodilo, da se med razvrščanjem ne govori.

Dejavnosti razvrščanja lahko priredimo ali nadgradimo tudi tako, da za skupino izdelamo histograme ali grafe. Vnaprej pripravimo ogrodje za grafe, ki jih narišemo na dovolj velik plakat, vsak graf opremimo z 'raziskovalnim vprašanjem' in jih razporedimo po prostoru. Udeležence prosimo, naj se sprehodijo od grafa do grafa in pobarvajo ustrezna polja. Po 5–10 minutah spet zberemo celotno skupino, si ogledamo zbrane podatke in povzamemo, kaj je značilno za skupino kot celoto.

4

KLJUČNA KOMPETENCA

Digitalna pismenost

40

 Evropski parlament in Svet Evropske unije (2006). Priporočila Evropskega parlamenta in sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L 394, 30. 12. 2006, str. 15-16.

Digitalna pismenost vključuje varno in kritično uporabo tehnologije informacijske družbe pri delu, v prostem času in pri sporazumevanju. Podpirajo jo osnovna znanja v informacijsko-komunikacijski tehnologiji: uporaba računalnikov za iskanje, ocenjevanje, shranjevanje, proizvodnjo, predstavitev in izmenjavo informacij ter za sporazumevanje in sodelovanje v skupnih omrežjih po internetu.

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Digitalna pismenost zahteva temeljito razumevanje in poznavanje narave, vloge in priložnosti tehnologije informacijske družbe v vsakdanjem življenju: v zasebnem in socialnem življenju ter na delu. To vključuje glavne računalniške aplikacije, kot so obdelava besedila, razpredelnice, zbirke podatkov, shranjevanje in upravljanje podatkov ter razumevanje možnosti ter potencialnih nevarnosti interneta in sporazumevanja s pomočjo elektronskih medijev (elektronske pošte, omrežnih orodij) za delo, prosti čas, izmenjavo informacij in skupna omrežja, učenje in raziskave. Posameznik mora tudi razumeti, kako lahko tehnologija informacijske družbe podpira ustvarjalnost in inovativnost ter se zavedati vprašanj glede veljavnosti in zanesljivosti informacij, ki so na voljo, ter pravnih in etičnih načel, ki so vključena v interaktivni rabi tehnologije informacijske družbe.

Potrebna znanja vključujejo: sposobnost iskanja, zbiranja in obdelave informacij ter njihovo uporabo na kritičen in sistematičen način, z oceno pomembnosti in razlikovanjem med resničnim in virtualnim ob hkratnem prepoznavanju povezav. Posameznik mora biti sposoben uporabljati orodje za proizvodnjo, predstavitev in razumevanje kompleksnih informacij ter imeti sposobnost dostopa, iskanja in uporabe storitev po internetu. Zmožen mora biti tudi uporabljati tehnologijo informacijske družbe za podporo kritičnemu razmišljanju, ustvarjalnosti in inovativnosti.

Uporaba tehnologije informacijske družbe zahteva kritičen in premišljen odnos do dosegljivih informacij in odgovorno uporabo interaktivnih medijev. Digitalna pismenost podpira tudi zanimanje za delovanje v skupnostih in omrežjih v kulturne, socialne in/ali poklicne namene.

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Z razvojem IKT-kompetenc usvojimo sposobnost ocenjevanja in upravljanja velikih količin informacij in znanja. To znanje nam omogoča nadaljnji razvoj vseh ostalih kompetenc in je še posebej pomembno pri sodelovanju v mednarodnih projektih. V času sodobne tehnologije nam uporaba le-te pri navezovanju stikov, iskanju informacij in tudi pri komunikaciji omogoča velik prihranek časa in denarja (npr.: komunikacija preko elektronske pošte, klepetalnice ipd.).

Izkušnja udeleženca:

Andrej, ki je sodeloval v kratkoročnem projektu evropske prostovoljne službe, je na ta način prvič odšel v tujino. V času bivanja v Angliji se je soočil z uporabo računalnika, saj mu je to prišlo zelo prav za komuniciranje s starši in prijatelji. Doma ni imel možnosti uporabe interneta in pošiljanja elektronske pošte in mu je takšen način komuniciranja na začetku predstavljal velik problem. Kaj kmalu pa je uvidel, da so telefonski pogovori zelo dragi in se je s pomočjo mentorja ter ostalih udeležencev projekta hitro naučil osnovne uporabe računalnika. Tako je začel uporabljati elektronsko pošto, kasneje pa še druge možnosti, ki jih nudi internet, med drugim tudi uporabo telefoniranja preko interneta. Med drugim je na medmrežju prebiral tudi novice iz Slovenije in z ostalih področjih, ki ga zanimajo.

V razmislek:

- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga spoznati nove načine za digitalno komunikacijo?
- Ali bom zaradi sodelovanja v projektu pogosteje uporabljal/-a elektronsko pošto, računalniške aplikacije, spletno kamero, internet in podobno? Jih znam učinkovito uporabljati ali se lahko na tem področju naučim še kaj novega?
- Se dobro znajdem, ko je potrebno poiskati poceni in učinkovite načine komuniciranja z vrstniki iz tujine?
- Kako lahko pri svojem projektu koristno uporabimo digitalne medije, spletne aplikacije, spletna socialna omrežja in podobno?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga razumeti ne le prednosti, ampak tudi omejitve in pomanjkljivosti digitalne komunikacije?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga, da se bom naučil/-a kritično ovrednotiti informacije, ki so dostopne na spletu in v digitalnih medijih?

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Ko sem v projektu sodeloval z mediji, sem se zavedel, kako pomembno je razumeti proces izbora in uporabe informacij ter poznavanje sodobnih komunikacijskih tehnologij.«

»Končno sem se naučil izdelati uporabno excelovo tabelo, s pomočjo katere sem spremljal proračun projekta.«

»Nikoli nisem marala spletnih orodij, kot so skype, facebook, twitter ali MSN. Zdaj pa sem ugotovila, da lahko z njihovo pomočjo pomagam oblikovati javno mnenje, povezano z vprašanji sprejemanja kulturne raznolikosti, preprečevanja diskriminacije, učinkovitejše socialne integracije, promocije različnosti in pravične družbe.«

Projekti mladih:

V okviru EVS-projektov »Youth TV Magazine« je več prostovoljcev aktivno sooblikovalo mladinsko TV-oddajo na lokalni televiziji. Preko različnih reportaž in prispevkov so nameravali izboljšati kakovost informiranja mladih ter prispevati k razvoju mladinske kulture. Pri zbiranju, pripravi, urejanju in oblikovanju prispevkov so bili nepogrešljivi pripomočki računalnik, računalniška orodja za urejanje besedil in videogradiva, spletne aplikacije in druga orodja za informacijsko komunikacijsko tehnologijo. Pridobivanje kompetenc s področja digitalne pismenosti se je v projektu tesno prepletalo z razvojem kompetenc sporazumevanja v tujem jeziku ter medčloveškimi, medkulturnimi in socialnimi veščinami.

Štirje mladi, ki so se ukvarjali z digitalno umetnostjo, so želeli svoje znanje deliti s srednješolsko mladino in mladimi z manj priložnostmi. Menili so, da v sodobni informacijski družbi ni več dovolj osnovno obvladovanje elektronske pošte, spleta in osnovnih aplikacij za urejanje besedil – mladi morajo biti sposobni digitalno tehnologijo ustvarjalno uporabiti. Pripravili so projekt mladinske pobude »Čudeži kratke animacije«, v katerem so se srednješolci pod njihovim vodstvom vključili v proces priprave nekajminutne računalniške animacije. Izbrali so pesem popularne glasbene skupine in glasbo nadgradili z zgodbo, liki in glasbo. Izdelek so javno predstavili in jo na multimedijem CD-ju distribuirali v mladinske centre in sorodne organizacije, študentske klube in srednje šole v regiji.

Kratka dejavnost:

Mini foto razstava

S pomočjo te dejavnosti bodo udeleženci bolje spoznali drug drugega in okolje, v katerem se nahajajo. Drug drugemu se bodo predstavili s pomočjo digitalne tehnologije.

Udeležencem povejmo, da bodo za naslednjo aktivnost potrebovali nekaj, s čimer lahko fotografirajo, in jih vprašajmo, ali imajo kakršen koli

ustrezen pripomoček (fotoaparater, kamero, mobilni telefon z vgrajeno kamero, prenosni računalnik z vgrajeno kamero ali spletno kamero ipd.). Običajno je prav presenetljivo, koliko digitalne opreme zberejo udeleženci projekta.

Udeležence razdelimo v pare (ali manjše skupine) tako, da ima vsaka skupinica vsaj en pripomoček, s katerim je mogoče fotografirati. Povemo jim, da bomo izvedli mini foto natečaj. Drug drugega bodo fotografirali v značilnih pozah, ki povedo čim več o fotografirani osebi. Spodbudimo jih, naj razmislijo, kako bi skozi fotografijo čim bolj predstavili svojega partnerja: morda lahko prikažejo njegove hobije, njegove značilne kretnje, njegova čustva, kaj ga zanima, njegove navade in podobno. Uporabijo naj tudi svoje okolje, prostor, pripomočke, ki jih najdejo v bližini. V navodilih povejmo tudi, da naj bo vsak udeleženec vsaj na eni fotografiji (seveda moramo biti pozorni na kulturne, verske, osebne ali druge razloge, ki bi to morda onemogočali) in da naj vsak udeleženec posname vsaj eno fotografijo.

Udeležencem dajmo približno pol ure časa, da vsak par najde nekaj čim bolj zanimivih motivov in posname kar najboljše fotografije. Po pol ure se zberimo in prosimo pare, naj v petih minutah med fotografijami, ki so jih posneli, vsak udeleženec izbere tisto svojo fotografijo, ki mu je najbolj všeč. Izbrane fotografije delijo s skupino. Ob tem vsak par razloži, kako sta izbrano fotografijo posnela in kaj izraža o fotografirani osebi. Izbrane fotografije lahko naložimo na računalnik in si jih ogledamo v diaprojekciji, lahko pa jih tudi natisnemo in pripravimo razstavo. Dejavnost lahko priredimo tudi tako, da udeleženci fotografirajo okolje, v katerem se nahajajo (na primer znamenitosti mesta, ki si ga ogledujejo, ali nekaj lepega, kar opazijo v okolju, kjer poteka projekt), lahko pa priredimo tudi foto natečaj, ki je povezan s temo projekta. Če se odločimo za natečaj, je primerno, da pripravimo kakšno nagrado. Motivacijsko vpliva tudi, če povabimo kakšnega fotografa, ki lahko pove kaj o vsebini in tehniki fotografije, oblikovanju itd.

Dejavnost je primerna za udeležence, ki so dovolj zreli, da odgovorno skrbijo za svoje stvari. Udeležencem dajmo jasna navodila, kako naj pazijo na svoje pripomočke, saj si gotovo ne želimo težav z izgubljenimi in zamešanimi fotoaparati in telefoni. Kadar gre za mladoletne udeležence, priporočamo, da jih na terenu spremlja eden od mladinskih voditeljev.

5

KLJUČNA KOMPETENCA

Učenje učenja

44

 Evropski parlament in Svet Evropske unije (2006). Priporočila Evropskega parlamenta in sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L 394, 30. 12. 2006, str. 16.

„Učenje učenja“ je sposobnost učiti se in vztrajati pri učenju, organizirati lastno učenje, vključno z učinkovitim upravljanjem s časom in informacijami, individualno in v skupinah. Ta kompetenca vključuje zavest o lastnem učnem procesu in potrebah, prepoznavanje priložnosti, ki so na voljo, in sposobnost premagovanja ovir za uspešno učenje. Pomeni pridobivanje, obdelavo in sprejemanje novega znanja in spretnosti ter iskanje in uporabo nasvetov. Z učenjem učenja učenci nadgrajujejo svoje predhodne izkušnje z učenjem in življenjske izkušnje v različnih okoliščinah: doma, v službi, pri izobraževanju in usposabljanju. Motivacija in zaupanje vase sta za kompetenco posameznika odločilni.

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Če je učenje usmerjeno neposredno k določenemu cilju v službi ali na poklicni poti, mora posameznik poznati zahtevane kompetence, znanje, spretnosti in kvalifikacije. Vsekakor učenje učenja od posameznika zahteva, da pozna in razume učne strategije, ki mu najbolj ustrezajo, prednosti in pomanjkljivosti svojega znanja in kvalifikacij ter da zna poiskati priložnosti za izobraževanje, usposabljanje in nasvete in/ali podporo, ki so mu na voljo.

Spretnosti pri učenju učenja zahtevajo najprej pridobitev temeljnih osnovnih znanj, kot so pisanje, branje in računanje ter znanja o informacijsko-komunikacijskih tehnologijah, ki so potrebna za nadaljnje učenje. Na podlagi teh znanj mora biti posameznik sposoben najti dostop, pridobiti, obdelati in sprejeti novo znanje in spretnosti. Za to je potrebno učinkovito upravljanje vzorcev učenja, poklicne poti in dela, zlasti pa mora biti posameznik sposoben vztrajati pri učenju tudi dalj časa ter kritično razmišljati o namenu in ciljih učenja. Posameznik mora biti zmožen posvetiti čas avtonomnemu učenju in s samodisciplino, pa tudi s skupinskim delom kot del učnega procesa izkoristiti prednosti heterogene skupine ter deliti naučeno. Kadar je to primerno, mora biti sposoben organizirati lastno učenje, oceniti lastno delo in poiskati nasvet, informacije in podporo.

Pozitiven odnos vključuje motivacijo in zaupanje v lastno sposobnost uspešnega nadaljevanja učenja vse življenje. Odnos, usmerjen v reševanje problemov, podpira samoučenje in posameznikovo sposobnost premagovati ovire in se spreminjati. Bistvene sestavine pozitivnega dnosa so želja po uporabi predhodnih izkušenj z učenjem in življenjskih izkušenj, zanimanje za iskanje priložnosti za učenje ter uporabo učenja v raznovrstnih življenjskih okoliščinah.

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Mednarodni projekti nudijo sodelujočim veliko možnosti za identifikacijo potreb in (vseživljenjsko) učenje. Pomembna, predvsem pri mednarodnih projektih, ki potekajo v tujini, je zavestna odločitev posameznika, da bo zapustil znano okolje in se prepustil novim izkušnjam v tujini. Mednarodni projekti omogočajo posamezniku, da si določi cilje in poti, kako jih bo dosegel, usvoji nova znanja in okrepi že usvojena, pridobi samozavest, spozna nove kulture idr. Učni proces je pogosto neusmerjen in naključen. Preko usposabljanj in osebnega spremljanja pa je mogoče učne procese reflektirati in ovrednotiti z namenom, da se jih udeležencem zaveda. Predvsem prostovoljci v EVS-projektih poudarjajo, da učni procesi med EVS-projektom vplivajo na njihov razvoj in učenje še dolgo po zaključenem projektu.

Izkušnja udeleženke:

Katja je že dolgo premišljevala, da bi se udeležila tečaja, kjer bi se lahko naučila cirkuških spretnosti. Sama je bila v lokalnem okolju aktivna v gledališki skupini, ki ji je nudila prostor za izražanje, ni pa znotraj skupine našla načina za napredovanje v cirkuških spretnostih. Med razpisi Nacionalne agencije evropskega programa za mlade je našla razpis za sodelovanje na tečaju, ki bi ji lahko izpolnil željo. Prijavila se je, bila izbrana in se tečaja tudi udeležila. Z navdušenjem nam je pripovedovala, da so bili na tečaju udeleženci iz 14 držav, da je vsak s svojimi izkušnjami obogatil ostale, da so bili voditelji enkratni in so jih zelo dobro usmerjali k ciljem ter da sedaj ve, kje pridobiti nova znanja, kam se bo šla lahko izpopolnjevati, kje so na voljo informacije o cirkuških veščinah. Z udeleženci je zgradila iskrena prijateljstva in tako bo lahko med počitnicami odšla v tujino in se med prostim časom izpopolnjevala v cirkuških veščinah v organizacijah na novo pridobljenih prijateljev.

V razmislek:

- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga spoznati svoj učni stil?
- Ali znam načrtovati lastno učno pot? Ali znam ob koncu projekta ovrednotiti učne cilje, ki sem jih postavil/-a na začetku?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga povečati zaupanje v lastne sposobnosti in odkriti svoje talente?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga razviti samodisciplino, vztrajnost, zbranost, odgovornost in kritičnost?
- Kdo mi lahko pomaga, da se bom iz sodelovanja v projektu kar največ naučil/-a?

Projekti mladih:

Udeleženci projekta mladinske pobude »Spletni portal – interaktivna promocija timskega dela v tehničnih strokah« so izdelali multimedijski portal, na katerem so spodbujali aktivno participacijo mladih pri oblikovanju vsebin. V projekt so bili aktivno vključeni mladi, ki obiskujejo tehnične šole in fakultete – ti so podali svoje mnenje o tiskem delu. Njihova projektna zamisel je temeljila na razmišljanju, da ni dovolj, da so bodoči strokovnjaki tehničnih strok opremljeni s trenutno aktualnim strokovnim znanjem; v hitro spreminjajočem se svetu je še pomembneje, da bodo znali svoje znanje razvijati, nadgrajevati in dopolnjevati vse življenje. Zato so mladi v svojem projektu iskali načine, kako informacijsko-komunikacijsko tehnologijo uporabiti za čim bolj učinkovito širjenje znanja s področja tehničnih strok. Na multimedijem portalu so tako predstavili primere iz slovenskih in tujih praks o tiskem delu v tehničnih strokah, objavili članke o mnenjih mladih in strokovnjakov ter spodbudili debate na forumu. Poudarek je bil na tiskem delu, neformalnem učenju in tehničnih strokah. Pri nacionalni mladinski pobudi je sodelovalo sedem udeležencev iz Slovenije.

Usposabljanje »EVS v džungli?« je bilo namenjeno koordinatorjem v projektih Evropske prostovoljne službe. Načrtovano je bilo tako, da bi udeležencem omogočilo prevzemanje kar največje odgovornosti za lastno učenje. Potekalo je v treh delih. Udeleženci so se najprej zbrali na dvodnevem izobraževanju, na katerem so pridobili nova znanja, izmenjali praktične izkušnje in načrtovali majhno spremembo v svojih organizacijah. Organizatorji so želeli povečati prenos novih znanj in spoznanj v praktično delo udeležencev: na usposabljanjih imajo udeleženci namreč pogosto občutek, da so se veliko naučili, ko se vrnejo v domačo organizacijo, pa jim novega znanja ne uspe uporabiti v praksi. Zato so udeleženci ob koncu dvodnevnega izobraževanja pripravili načrt za majhno spremembo, ki so jo po vrnitvi nameravali uvesti v svoji organizaciji. Sledilo je nekajmesečno delo v domačih organizacijah, kjer so udeleženci poskušali izpeljati svoje načrte za spremembe. Po štirih mesecih so se udeleženci spet srečali na enodnevnem srečanju, kjer so reflektirali delo v organizacijah in izmenjali izkušnje.

Pomemben poudarek na usposabljanju »EVS v džungli?« pa je bila tudi osebna izkušnja procesa neformalnega učenja s pomočjo orodja Youthpass. Večina udeležencev je Youthpass že poznala, saj so ga uporabljali pri delu z EVS-prostovoljci. Trenerji so udeležencem Youthpass

podrobneje predstavili. Udeleženci so si v začetku usposabljanja zastavili učne cilje povezane s področji osmih ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja. Ob zaključku usposabljanja pa so udeleženci preverili dosežene učne cilje in ustreznost poti za doseganje le-teh. Pridobljene kompetence so imeli možnost zabeležiti tudi v potrdilu Youthpass.

Ko so udeleženci projekta »Moj vrt« načrtovali svojo mladinsko pobudo, so predvideli kar nekaj učnih učinkov, ki so jih želeli pridobiti v procesu neformalnega učenja. Njihova zamisel je ponujala veliko možnosti za razvijanje kompetenc: skupaj s starostniki in predšolskimi otroki iz lokalnega okolja ter mladimi z manj priložnostmi iz bližnjega vzgojnega zavoda so nameravali izdelati zen-budistične vrtove ter vse skupaj dokumentirati s fotografijami, v medijih in na spletu s pomočjo bloga. Projekt je tako ponujal možnosti razvoja najrazličnejših kompetenc v tehnologiji, naravoslovju, sporazumevanju, izražanju: poleg razvijanja veččin projektnega načrtovanja in timskega dela je imel vsak udeleženec še svoje osebne učne cilje: se naučiti napisati razpis, spoznati zdravilne rastline, se naučiti delati z otroki ali starostniki, napredovati v kvaliteti fotografiranja, učenje sodelovanja z mediji in podobno. Ker so bili učni cilji skrbno načrtovani, so jih mladi večinoma dosegli. Na spremljevalnem srečanju pa so predstavnici Nacionalne agencije povedali, da niso pričakovali, da se bodo poleg načrtovanih vsebin naučili toliko tudi o sebi, kako delujejo, kako se učijo, kako pristopajo k nalogam, kaj jih zanima ter v čem so njihove močne točke. Čeprav 'učenje učenja' sploh ni bila ena od kompetenc, ki so jih predvideli v procesu neformalnega učenja v projektu, so jo udeleženci zaznali kot morebiti najpomembnejši stranski učinek mladinske pobude.

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»To usposabljanje je bilo zame zelo pomembna izkušnja neformalnega učenja, med katero sem se naučila ogromno o svojem lastnem načinu učenja. Ugotovila sem, da je zame osebno najučinkovitejša učna metoda 'učenje z delom' (ki smo ga med usposabljanjem veliko uporabljali). Da bi imela občutek, da se učim dovolj, moram videti rezultate svojega dela in moram aktivno sodelovati pri oblikovanju lastnega učenja.«

»Naš projekt je bil dobra priložnost za raziskovanje novih učnih metod, kako napredovati pri učenju in kako narediti učenje učinkovitejše. Trenerji so nam pokazali mnogo metod in orodij, ki nam lahko pomagajo pri učenju. Uporabljali smo dokumente, papir, markerje in tudi lastna telesa. Razumem, kako pomembno je poznati samega sebe in imeti načrt za prihodnost – brez tega ne moreš veliko napredovati, saj ne veš, kam hočeš priti.«

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Učenje učenja pomeni tudi, da smo vedno učenci. Nikoli se ne bi smeli nehati učiti. Ne znam si predstavljati, da bi si nekega dne rekel: 'Hej, zdaj pa je moje znanje popolno, vem vse o svojem življenju in svetu okoli sebe.'«

»Učenje učenja še nikoli ni bilo tako ustvarjalno. Skozi usposabljanje sem se učila poslušati samo sebe, poslušati druge, ne da bi jih obsojala, in se učila učiti na ustvarjalne načine. Počutim se bolj odprta za nove učne izkušnje kot kdaj koli prej.«

Kratka dejavnost:

Pet čutil

Veliko sodobnih teorij učenja poudarja, da učenje poteka skozi več različnih čutov in da je pomembno, da posamezniki poznajo sami sebe in vedo, s pomočjo katerih čutil se najuspešneje učijo (različni učni stili). Ta dejavnost nam na preprost način pomaga ugotoviti, katero čutilo vsak od udeležencev najraje uporablja, kateremu čutilu dajemo prednost in se zato z njegovo pomočjo tudi najlažje učimo.

Udeležence povabimo, da na list papirja narišejo tabelo s petimi stolpci. Vsak stolpec označimo z enim od petih čutil: vid, sluh, okus, otip in vonj. Udeleženci v vsak stolpec napišejo čim več primerov, kako s pomočjo posameznega čutila doživljajo ugodje, zadovoljstvo in užitek (10–15 min).

Otip	Okus	Vonj	Vid	Sluh
Pesek, ki mi polzi med prsti ...	Vaniljev sladoled s karamelnim prelivom ...	Vonj sveže pokošenega sena ...	Razgled z desetega nadstropja ...	Dober rokovski koncert ...

Udeležence povabimo, da se razdelijo v pare in izmenjajo sezname ali pa nekaj zanimivih idej delijo v večji skupini. Povabimo jih, da s pomočjo seznamov razmislimo o tem, s pomočjo katerega čutila udeleženci najbolje in najraje zaznavajo svet okoli sebe in kateri učni stil zato prevladuje v skupini kot celoti. Vprašamo jih lahko na primer, ali so bili njihovi sezname dolgi ali kratki, ali so bili enakomerno ali neenakomerno razporejeni. Ali katero od čutil v skupini kot celoti izrazito prevladuje? Kako lahko ta podatek uporabimo za izvajanje projekta, še posebej za učenje v projektu? Če je veliko udeležencev na primer zapisalo najdaljši seznam prijetnih stvari, ki jih doživljajo s pomočjo vida, v skupini najbrž prevladuje vizualni učni stil, če izstopa sluh, gre za prevladujoč avditivni učni stil, prevladovanje z otipom povezanih izkušenj kaže na kinestetični učni stil ipd.

Informacija o učnem stilu udeležencev je za mladinske voditelje uporabna tako za načrtovanje projekta (na primer način, kako bomo kar najbolj učinkovito podali navodila: jih bomo povedali ustno, zapisali na plakate, bomo kombinirali različne pristope?) kot za pomoč udeležencem pri načrtovanju njihovega lastnega procesa neformalnega učenja v projektu. Zanimiv izziv za udeležence pa je lahko tudi naslednje: kaj če bi v času trajanja projekta ali aktivnosti urili svoje čute tako, da bi se potrudili vsak dan doživeti vsaj en droben užitek povezan z vsakim od petih čutil?

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»To kompetenco je najtežje razviti: ni lahko ugotoviti, kaj si se naučil v določenem trenutku oziroma v življenju. To pomeni, da moraš za nekaj časa ustaviti svoje življenje in se zamisliti. Med projektom smo imeli priložnost prav za to: lahko smo se ustavili in zamislili, naša 'resnična' življenja so bila daleč stran in hkrati blizu in ko smo delili izkušnje in misli drug z drugim, sem lahko razmišljal, kako naj se v svojem življenju soočim z vprašanji kulturne raznolikosti, kar je bila tema našega projekta. Da, učenje učenja je vsekakor kompetenca, ki jo želim razviti, in projekt je bil dobra izhodiščna točka.«

Socialne in državljanske kompetence

Socialna kompetenca je povezana z osebnim in družbenim blagom, ki zahteva razumevanje pomena dobrega fizičnega in duševnega zdravja kot vira zase, za svojo družino in za ožje socialno okolje ter znanje o tem, kako tako zdravje doseči in vzdrževati z zdravim načinom življenja. Za uspešno medosebno in socialno udeležbo je bistveno razumeti kodekse ravnanja in splošno sprejete načine v različnih družbah in okoljih (npr. v službi). Ravno tako pomembno je zavedati se osnovnih konceptov v zvezi s posamezniki, skupinami, organizacijami dela, enakostjo spolov in nediskriminacijo, družbo in kulturo. Odločilno je razumevanje multikulturnih in socialno-ekonomskih razsežnosti evropskih družb in ujemanja nacionalne kulturne identitete z evropsko.

Te kompetence vključujejo osebne, medosebne in medkulturne kompetence ter zajemajo vse oblike vedenja, ki usposablja posameznike za učinkovito in konstruktivno sodelovanje v socialnem in poklicnem življenju in zlasti v vse bolj raznovrstnih družbah ter za reševanje morebitnih sporov. Državljska kompetenca posameznike usposablja za polno udeležbo v državljanskem življenju na podlagi socialnih in političnih konceptov in struktur ter zaveze za dejavno in demokratično udeležbo.

A. Socialna kompetenca

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Jedro te kompetence so spretnosti konstruktivnega sporazumevanja v različnih okoljih, strpnosti, izražanja in razumevanja različnih pogledov, pogajanja z ustvarjanjem zaupanja in sočustvovanje. Posamezniki morajo biti sposobni obvladati stres in frustracije ter to izraziti na konstruktiven način, morajo pa tudi razlikovati med zasebnim in poklicnim življenjem.

Ta kompetenca temelji na sodelovanju, samozavesti in integriteti. Posameznik se mora zanimati za socialnoekonomski razvoj, medkulturno komuniciranje, spoštovati mora različnost in soljudi ter biti pripravljen premagovati predsodke in sklepati kompromise.

B. Državljska kompetenca

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Državljska kompetenca temelji na poznavanju konceptov demokracije, pravice, enakosti, državljanstva in državljskih pravic, vključno s tem, kako so le-ti izraženi v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije in mednarodnih deklaracijah ter kako jih uporabljajo različne institucije na lokalni, regionalni, nacionalni, evropski in mednarodni ravni. Vključuje poznavanje sodobnih dogodkov kot tudi glavnih dogodkov in trendov v nacionalni, evropski in svetovni zgodovini. Poleg tega je treba razvijati tudi zavest o ciljih, vrednotah in politikah socialnih in političnih gibanj. Bistveno je poznavanje evropske integracije in struktur EU, glavnih ciljev in vrednot, kot tudi zavesti o različnosti in kulturnih identitetah v Evropi.

Spretnosti državljanske kompetence pomenijo sposobnost učinkovitega oblikovanja odnosov z drugimi na javnem področju, izkazovanja solidarnosti in zanimanja za reševanje problemov, ki zadevajo lokalno in širšo skupnost. Vključujejo kritični in ustvarjalni premislek ter konstruktivno udeležbo v dejavnostih skupnosti ali soseske ter sprejemanje odločitev na vseh ravneh, od lokalne do nacionalne in evropske ravni, zlasti z volitvami.

Podlaga za pozitiven odnos so spoštovanje človekovih pravic, vključno z enakostjo, ki je osnova za demokracijo, spoštovanje in razumevanje razlik med sistemi vrednot različnih ver ali etničnih skupin. To pomeni izkazovanje občutka pripadnosti svoji občini, državi, EU in Evropi na splošno ter svetu, in pripravljenost za sodelovanje v demokratičnem sprejemanju odločitev na vseh ravneh. Vključuje tudi izkazovanje čuta odgovornosti ter njegovega razumevanja in spoštovanje skupnih vrednot, nujnih za zagotavljanje kohezije skupnosti, kot je spoštovanje demokratičnih načel. Konstruktivno sodelovanje vključuje tudi državljanske dejavnosti, podporo socialni raznovrstnosti in koheziji ter trajnostnemu razvoju, pripravljenost za spoštovanje vrednot in zasebnosti drugih.

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Imeti učinkovite medosebne in medkulturne kompetence pomeni, da znamo vzpostavljati stike z drugimi ter s tem vse življenje prepoznavamo različne situacije in jih uporabljamo za učenje. Z razvitimi sposobnostmi medosebnih kompetenc lažje delujemo kot posameznik v skupini, vodimo in usmerjamo druge ter s tem potek dela.

Aktivno državljanstvo in aktivno udejstvovanje, prioriteti, ki jih Evropska komisija spodbuja preko svojih programov, pa pogojujejo družbene kompetence, ki človeku omogočajo sodelovanje v debatah, javno nastopanje ter ga spodbujajo k razmišljanju o aktivni vlogi državljana na osebni in medosebni ravni. Aktivno državljanstvo pomeni tudi prevzemanje različnih družbenih vlog in odgovornosti zanje.

V razmislek:

- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga razvijati moje spretnosti sodelovanja z drugimi? Lahko s pomočjo v projektu razvijam sposobnosti učinkovite komunikacije, reševanja konfliktov, timskega dela?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga izvedeti več o temah, kot so demokracija, človekove pravice, enakost, strpnost, kulturna raznolikost?
- Ali sodelovanje v projektu lahko vpliva na moj občutek državljanstva, posebej evropskega državljanstva?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga pri razvijanju državljanske odgovornosti in spodbuja mojo participacijo v družbi?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga razumeti moje državljanske pravice, dolžnosti, možnosti in priložnosti?

Izkušnja udeleženca:

Jureta je že dolgo motilo, da ljudje v njegovem domačem okolju niso ekološko usmerjeni. Opažal je, da nekateri posamezniki odvažajo odpadni material v bližnji gozd, da vrtničarji in tudi nekateri kmetje uporabljajo vsako leto več umetnih gnojil in strupov, da so javne površine onesnažene in podobno. Na vse to je opozarjal s pismi tudi odgovorne na občini, ki pa za njegova opažanja težav niso imeli rešitev. Odločil se je, da bo pripravil mednarodni projekt, ki bi tako s svojo odmevnostjo opozoril na težave in bi hkrati ponudil rešitve. Na medmrežju je poiskal primerne organizacije, ki se v tujini ukvarjajo z ekologijo, in jih povabil k sodelovanju pri pripravi seminarja in okrogle mize, kjer bi lahko predstavili primere dobre prakse in odprli dialog v lokalni skupnosti. Projekta se je udeležilo kar 50 udeležencev iz različnih evropskih držav, ki so v petih dneh seminarja predstavili svoje poglede na omenjene težave, primere dobrih praks iz domačega okolja ter napisali priporočila, ki so Juretu in slovenski ekipi pomagala pri nadaljnji komunikaciji v lokalni skupnosti. Projekt sam seveda ni spremenil razmišljanja ljudi čez noč, vendar pa se je začela odprta komunikacija med občani in po letu in pol od Juretove aktivnosti je že opazen napredek pri ljudeh. Po mednarodnem seminarju so tudi druge družbene skupine pripravile različne posvete na temo bio kmetovanja, občina je pripravila razpis za najlepše urejeno okolico stanovanja in hiš, podali pa so tudi predlog za povišanje kazni za vse, ki so namenoma onesnaževali gozd.

Projekti mladih:

Projekt mladih za demokracijo »Y vote 2009 – European Youth Choice« je bil namenjen krepitevi evropskega državljanstva in aktivne participacije mladih v sistemih reprezentativne demokracije, kar sta tudi prednostni nalogi programa Mladi v akciji. Projekt je bil načrtovan v obliki kampanje na temo udeležbe mladih v volilnem procesu, zavzemanja stališč mladih in odločanja mladih na evropskih parlamentarnih volitvah 2009. Cilj projekta je bil odpirati razpravo o najpomembnejših stališčih mladih glede prihodnosti Evrope. Drugi cilj je bil oblikovati predloge za aktivno udeležbo mladih v procesih demokratičnih volitev. Prijavitelji so želeli vplivati predvsem na čim višjo stopnjo volilne udeležbe mladih na naslednjih evropskih parlamentarnih volitvah. Pri kampanji je sodelovalo trinajst organizacij iz vse Evrope, prijavitelji pa so se osredotočili predvsem na države, ki jih je Eurobarometer uvrstil med države z najnižjo stopnjo udeležbe mladih v civilni družbi in politiki, ter države, ki so imele najnižjo stopnjo aktivizma med zadnjimi volitvami v Evropski parlament.

Večstranska mladinska izmenjava med Slovenijo, Luksemburgom, Hrvaško in Srbijo »Respect: It's Not Just a Talk ... It's a Youth Action« je bila usmerjena v tematiko protidiskriminacije. Mladi so želeli kljub napetim meddržavnim političnim odnosom pokazati, da je življenje in delo v skupnem evropskem prostoru možno brez predsodkov in kulturne ali etnične diskriminacije. Udeleženci izmenjave so imeli priložnost deliti z drugimi osebno izkušnjo diskriminacije, saj so bili njihovi starši v preteklosti zaradi svoje nacionalne ali etnične pripadnosti večkrat obravnavani neenako. Tekom projekta so udeleženci te izkušnje ozavestili in s pomočjo umetnosti izrazili v plesnih, dramskih, likovnih in literarnih delavnica.

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Razvila sem svoje sposobnosti dela s skupino. Naučila sem se, da je potrebno spoštovati vsakega člana skupine, upoštevati mnenje vsakogar in ceniti njihovo medsebojno različnost.«

»V štirih dnevih seminarja sem se naučil veliko o razlikah, ki temeljijo na kulturi: različne vrednote, miselnost, mnenja, navade, drža in podobno. Naučil sem se, kako izraziti svoje mnenje in svoj pogled tako, da me bodo ljudje iz drugega kulturnega okolja lahko razumeli. Drugih ljudi ne smemo soditi zato, ker pač stvari vidijo iz svojega zornega kota. Potrebno je razmišljati in se pogovarjati o kontroverznih in problematičnih temah, da bi lahko razumeli in ne le pasivno sprejeli, kar nam nekdo sporoča. To je pot k razumevanju drug drugega.«

»Pred tem še nikoli nisem razmišljala o temah, kot so državljanstvo, participacija, opolnomočenje, zaposljivost in socialni razvoj.«

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Na seminarju sem spoznal problematiko mladinskega dela in pomen participacije mladih v procesu integracije v svet odraslih. Menim, da se mladi premalo zavedajo pomembnosti obdobja življenja, v katerem se znajdejo po otroštvu, in da je soustvarjanje boljšega sveta oziroma človeka vredno življenje primarna skrb vseh državljanov, ki posega na vsa področja. Kot občinski uradnik sem doumel pomen pravice in dolžnosti mladih, da se aktivno in enakovredno vključijo v proces sprejemanja odločitev, saj s tem sooblikujejo njihovo prihodnost. S tem prevzemajo tudi del odgovornosti za vsakdanje življenje v lokalni skupnosti.«

»Ker sem prišla v stik z drugimi kulturami, sem okrepila zavedanje svoje lastne kulture. Zdaj imam veliko bolj strukturirano podobo o svoji osebni in kulturni identiteti. Moja kulturna zavest se je okrepila hkrati s poznavanjem različnih kulturnih izraznosti: tradicije, pravil vedenja, življenjskega sloga, občutkov in čustev, hrane in pijače ter norm v različnih kulturah.«

Kratka dejavnost:

Človeški zemljevid

Zanimiv način za medsebojno spoznavanje je ponazoritev geografske porazdeljenosti udeležencev. V sobi ali na prostem označimo točko, ki ponazarja kraj, kjer smo trenutno. Udeležence prosimo, da se v prostoru postavijo tako, da ponazorijo smeri in oddaljenosti držav in krajev, iz katerih prihajajo, in tako ustvarijo 'človeški zemljevid'. Da bo naloga lažja, jim povejmo, kje je sever, jug, vzhod in kje zahod.

Udeleženca, ki stoji najdlje, vprašajmo, kako mu je ime in od kod prihaja. Če gre za majhno skupino, se lahko tako predstavi vsak udeleženec, če je udeležencev zelo veliko, pa lahko povprašamo gruče, v katerih več udeležencev stoji tesno skupaj, od kod prihajajo. Udeleženci lahko glede na pogovor spremenijo svoj položaj in s tem izboljšajo 'zemljevid'.

Dejavnost lahko spremenimo tudi tako, da udeleženci s svojim položajem nakažejo rojstni kraj svoje matere ali očeta, kje na svetu (v Evropi, Sloveniji) bi najraje živeli, najbolj oddaljen kraj, kamor so doslej potovali in podobno.

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»S pomočjo interaktivnih iger, ki smo se jih igrali na izmenjavi, sem ponotranjila nove poti za učinkovito timsko delo. Bolje razumem tudi teme, kot so kulturna raznolikost, stereotipi, predsodki, vključevanje in izključevanje. Počutim se zelo motivirana za aktivno participacijo v civilni družbi na teh področjih.«

Samoiniciativnost in podjetnost

56

Samoiniciativnost in podjetnost pomeni sposobnost posameznika za uresničevanje svojih zamisli. Vključuje ustvarjalnost, inovativnost in sprejemanje tveganj ter sposobnost načrtovanja in vodenja projektov za doseganje ciljev. Ta sposobnost je v pomoč posameznikom, ne le v njihovem vsakdanjem življenju in v družbi, ampak tudi na delovnem mestu pri razumevanju ozadja njihovega dela in izkoriščanju priložnosti, je pa tudi podlaga za bolj posebne spretnosti in znanje, ki ga potrebujejo tisti, ki ustanavljajo socialne ali gospodarske dejavnosti ali k temu prispevajo. To bi moralo vključevati zavest o etičnih vrednotah in spodbujati dobro upravljanje.

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

 Evropski parlament in Svet Evropske unije (2006). Priporočila Evropskega parlamenta in sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. Uradni list Evropske unije L 394, 30. 12. 2006, str. 17-18.

Potrebno znanje vključuje sposobnost ugotavljanja razpoložljivih priložnosti za zasebne, poklicne in/ali poslovne dejavnosti, vključno z vprašanji „širšega pogleda“, ki zagotavljajo ozadje, v katerem ljudje živijo in delajo, na primer široko poznavanje gospodarstva ter priložnosti in izzive, s katerimi se sooča delodajalec ali organizacija. Posamezniki se morajo zavedati tudi etičnega položaja podjetij in tega, kako so lahko s pošteno trgovino ali socialnim vodenjem podjetja zgled.

Znanje se nanaša na proaktivno vodenje projektov (vključno z znanjem, kot so sposobnost načrtovanja, organizacije, vodenja in delegiranja, analiziranja, sporazumevanja, načrtovanja projekta, ovrednotenja in zapisovanja), učinkovito zastopanje in pogajanje ter sposobnost za delo posameznika in skupinsko v timih. Sposobnost presojeti lastne prednosti in pomanjkljivosti ter sposobnost oceniti in po potrebi sprejemati tveganja je bistvena.

Podjetniški odnos označuje dajanje pobud, proaktivnost, neodvisnost in inovativnost v zasebnem in socialnem življenju, kakor tudi v službi. Vključuje tudi motivacijo in odločenost za doseganje ciljev, osebnih ali takih, ki so skupni s cilji drugih, vključno na delu.

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Dinamična in na znanju temelječa družba zahteva, da smo ljudje vedno bolj nagnjeni k tveganju in iniciativnosti. Podjetnost, definirana kot smisel za iniciativnost, ima lahko pozitiven učinek na osebno prizadevanje in je zato povezana s celim nizom drugih kompetenc. Vsak projekt je neke vrste podjetniški izziv. Vsak projekt potrebuje »poslovni« načrt in dobro izvajanje načrta. Udeleženci lahko svoje ideje o projektu razvijejo in spremenijo v aktivnosti, organizatorji projektov pa se podrobneje izpopolnjujejo v načrtovanju, pripravi, vodenju in vrednotenju projektov. Podjetniške sposobnosti lahko sodelujoči razvijajo tudi po končanem mednarodnem projektu, ko je odvisno od njih, kako bodo rezultate projekta predstavili drugim ter jih s tem spodbudili k sodelovanju pri ostalih projektih. Prav tako pa bodo te izkušnje tudi sami uporabili v prihodnjih projektih.

Izkušnja udeleženke:

Miša se je v okviru EVS-projekta na Portugalskem ukvarjala z lutkami in gledališčem. Po vrnitvi domov je želela tovrstne aktivnosti izvajati tudi v Sloveniji. Imela je idejo, da bi sama oblikovala in izdelala lutke, pripravila predstavo in predstavo zapisala v knjižico za otroke. Sprva je na različnih razpisih pridobila finančna sredstva, nato pa se je lotila izvedbe projekta. Z oblikovano predstavo je nato razveseljevala otroke v bolnišnicah, vrtcih in šolah. V spomin je vsakemu podarila tudi knjigo z opisano zgodbico. Med samo izpeljavo projekta je ugotovila, da je interes velik in da bi bilo mogoče od tega tudi živeti. Miša je odprla podjetje, ki ponuja raznovrstne aktivnosti za otroke in njihove starše. Sedaj posluje že dve leti in dobro ji kaže tudi v prihodnje.

V razmislek:

- Ali sodelovanje v projektu lahko pomaga spodbuditi mojo samoiniciativnost?
- Ali sodelovanje v projektu lahko pomaga spodbujati moj duh pobudništva in podjetnosti?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko da nekaj poguma, drznosti in samozaupanja, da si bom tudi sicer v življenju upal/-a uresničevati svoje ideje?
- Ali se s pomočjo sodelovanja v projektu lahko naučim kaj o tem, kako svojo idejo spraviti v življenje? Se lahko naučim izbrati in razviti idejo? Se lahko naučim narediti načrt, kako zamisel uresničiti v praksi? Se lahko naučim kaj o tem, kako svoj načrt izpeljati do konca?
- Ali lahko skozi udeležbo v projektu razvijem tudi svojo ustvarjalnost?

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Naučil sem se veliko o pomembnosti mreženja in sodelovanja, dobil sem praktične nasvete, kako vzpostaviti dobro partnerstvo.«

»Projekt je povečal mojo samoiniciativnost. Naučila sem se veliko o projektnem menedžmentu in kako uvajati spremembe na osebni in organizacijski ravni. Dobila sem navdih za nove projekte. Kar pa je najpomembnejše, okreplil je moj občutek, da si želim svojo pot nadaljevati kot aktivna mladinska voditeljica.«

»Moja samoiniciativnost in podjetnost sta doživeli pravo 'pomlajevalno terapijo'. Želim si delovati na področju umetniških projektov, ki bodo ozaveščali in krepili diskusije o integraciji v Evropi, in prav gotovo bom katerega prijavil tudi v program Mladi v akciji. Sem visoko motiviran in ne potrebujem nadzora.«

»Ta kompetenca v veliki meri sloni na značaju vsakega posameznika: sama imam veliko potrebnih predispozicij, zato je bil ta projekt zame odlična priložnost, da sem se vrgla v področje medijev, pa tudi da sem razmišljala o možnih odgovorih na izzive vključevanja mladih z manj priložnostmi.«

Projekti mladih:

Na projektu večstranske gostiteljske izmenjave »Ustvarjajmo skupaj« se je srečalo štirideset mladih udeležencev z manj priložnostmi (mladih z motnjo v duševnem razvoju in socialno deprivilegiranih mladih). Cilj izmenjave je bil odgovoriti na izziv težav pri zaposlovanju teh mladih. Želeli so se spoznati z uporabno umetnostjo za aktivno preživljanje prostega časa ter raziskati, ali si morda lahko poiščejo zaposlitev na področju umetne obrti. Naučili so se izdelovanja inovativnih oblačil in nakita, ob zaključku projekta pa so za javnost organizirali modno revijo. Pripravili so tudi interesne delavnice, motivacijske razgovore in diskusije, ki so vplivale na osebni razvoj udeležencev, ter krepili medsebojno razumevanje, socialne in komunikacijske spretnosti z namenom povečati kompetence mladih za vključevanje na trg dela, morda tudi kot samostojni podjetniki.

Udeleženci projekta štiristranske mladinske izmenjave »Promote yourself« so bili predvsem mladi z nizko stopnjo izobrazbe, ki so se s pomočjo mladinske izmenjave želeli pripraviti za vstop na trg dela. Vsak udeleženec je v času priprave na projekt razvil svojo osebno predstavitev. Osebne predstavitve so v času izmenjave posneli na videokamero, si jih ogledali, kritično ovrednotili in izboljšali. Udeleženci so s pomočjo igre vlog simulirali razgovore za službo. Pogovarjali so se z menedžerjem uspešnega podjetja, ki jim je vprašanje zaposlovanja predstavil z vidika delodajalcev in jim dal kar nekaj koristnih nasvetov pri iskanju zaposlitve. S pomočjo delavnic, predavanj in okroglih miz so se mladi seznanili tudi z možnostmi na evropskem delovnem trgu in tako širili zavest o mednarodni mobilnosti. Izdelali so osebni promocijski paket ter predlagali pristope k reševanju nezaposlenosti mladih, le-te so predstavili tudi medijem in lokalni skupnosti. Mladi in partnerske organizacije so po izmenjavi pripravili tudi CD z učnim gradivom, ki je podpiral prenos pridobljenega znanja v vsakdanje življenje.

Kratka dejavnost:

Kocke in šestice

Ta kratka, preprosta vaja je dober uvod v dejavnosti, pri katerih naj bi bili udeleženci ustvarjalni in ko jih želimo spodbuditi k razmišljanju izven

okvirjev. Na nazoren način nam namreč pokaže, kako sami postavljamo omejitve svoji ustvarjalnosti in podjetnosti. Vaja se pogosto uporablja v podjetjih pri treningih za povečanje učinkovitosti, inovativnosti ali krepitev timskega dela. Ker vaja temelji na opazovanju, simboliki in pogovoru, je primerna za manjšo skupino udeležencev.

Udeleženci sedijo v krogu. Enemu od njih se približamo s polno roko igralnih kock in mu podamo eno kocko. Udeleženca prosimo, da v tridesetih sekundah vrže šest 'šestic'. Če mu uspe, si s tem prisluži majhno nagrado.

Enega od članov skupine prosimo, da bo beležil, kolikokrat je bila vržena šestica, drugega člana pa, naj na glas odšteva sekunde. Roko z ostalimi kockami vseskozi držimo odprto, vendar pa pazimo, da je udeležencu v nobenem trenutku ne ponudimo naravnost. Skoraj nikoli se ne zgodi, da bi metalec kocke prosil za več kock, če pa se to vendarle zgodi, mu dajmo dodatno/-e kocko/-e.

Nekaterim uspe vreči šest šestic, drugim ne. Ne glede na rezultat pa skupino vprašamo, kaj so opazili, in se z njimi pogovorimo, kako bi lahko izboljšali strategijo, da bi povečali možnosti za uspeh:

- Večina ljudi v zadnjih sekundah običajno močno pospeši hitrost metanja. Več metov kocke seveda pomeni več možnosti za uspeh. Zakaj ne bi že od vsega začetka metali hitro in tako povečali možnosti za uspeh? Zakaj pogosto (ne le pri tej igri, ampak tudi v življenju, pri nalogah, projektih, pri delu nasploh) pogosto čakamo do skrajnega roka in šele takrat začnemo delati s polno energijo?
- Metalec kocke bi lahko zaprosil tudi za več kock. Razložimo, da bi mu dali več kock, če bi prosil zanje. Če bi udeleženec hkrati metal več kock, je očitno, da bi povečal možnosti za uspeh. Pomembno je, da se ne ustavimo pri prvi, najbolj očitni poti za doseg cilja, ampak da znamo razmišljati fleksibilno in najti tudi druge rešitve. Razmislimo: kako se lotevamo novih nalog in projektov? Ali razmislimo, kakšni različni načini za doseg cilja obstajajo? Ali v svojem timu posvetimo pozornost iskanju različnih rešitev in najučinkovitejše rešitve ali pa se pogosto ustavimo pri prvi, najbolj očitni rešitvi?
- Pred igro lahko nekaj kock priredimo tako, da so na vseh ploskvah samo šestice. Igralcu seveda damo običajno, nespremenjeno kocko, kocke s samimi šestkami pa obdržimo v dlani, skrite med običajnimi kockami. Razmislimo: kadar se lotevamo naloge ali projekta, ali raziščemo teren? Ali natančno preučimo vire, ki so nam na voljo? Ali preizkusimo, kako deluje način, ki smo ga izbrali? Ali preverimo, če so naše domneve pravilne?

Udeležence nato izzovimo, naj poskušajo v naslednjih nekaj urah razmišljati kar najbolj ustvarjalno in izven okvirjev. »Uspeh ne temelji samo na tem, kaj delamo. Še bolj pogosto je naš uspeh odvisen od tega, kje in kako delamo.«

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Veliko sem razmišljal o tem, kako pomembno je najprej dobiti izkušnjo s podobnim projektom ali delom, preden se nečesa lotiš sam, in kako pomembno je za uresničevanje svoje ideje pridobiti še druge. Večje in boljše razmišljanje, več parov rok za konkretne delovne naloge ... skratka, sodelovanje je najboljši način za doseganje rezultatov in ciljev.«

Kulturna zavest in izražanje

60

Spoštovanje pomena kreativnega izražanja zamisli, izkušenj in čustev v različnih medijih, vključno z glasbo, upodabljaročimi umetnostmi, literaturo in vizualnimi umetnostmi.

Bistveno znanje, spretnosti in odnosi, povezani s to kompetenco:

Kulturno znanje vključuje zavest o lokalni, nacionalni in evropski kulturni dediščini ter njenem mestu v svetu. Zajema osnovno poznavanje glavnih kulturnih del, vključno s popularno sodobno kulturo. Bistveno je razumeti kulturno in jezikovno raznovrstnost v Evropi in drugih regijah po svetu, potrebo po njeni ohranitvi ter pomen estetskih dejavnikov v vsakdanjem življenju.

Spretnosti vključujejo priznavanje in izražanje: upoštevanje in uživanje v umetnostnih delih ter predstavitev ter samoizražanje skozi različne medije z uporabo posameznikovih prirojenih sposobnosti. K spretnostim spada tudi sposobnost za povezovanje lastnih ustvarjalnih in izraznih pogledov z mnenji drugih in za prepoznavanje družbenih in gospodarskih priložnosti v kulturni dejavnosti. Kulturno izražanje je bistveno za razvoj ustvarjalnih spretnosti, ki jih je mogoče prenesti na več različnih poklicnih področij.

Pravo razumevanje lastne kulture in občutek identitete sta lahko osnova za odprt odnos in spoštovanje do različnosti kulturnega izražanja. Pozitiven odnos zajema tudi ustvarjalnost, pripravljenost za negovanje estetskih možnosti z umetnostnim samoizražanjem in sodelovanje v kulturnem življenju.

Uporabnost v mednarodnih mladinskih projektih:

Tematika mednarodnih mladinskih projektov je velikokrat posvečena razvijanju kulturnih znanj (spoznavanje likovne, glasbene, filmske, literarne in drugih vrst umetnosti) in kulturnega izražanja (glasbeno, plesno, likovno, gledališko, filmsko, literarno ustvarjanje in poustvarjanje in podobno). Nič čudnega: iskanje zmeraj novih poti za izražanje samega sebe je ena izmed pomembnih potreb in razvojnih nalog v obdobju mladosti. V mednarodnem okolju imajo udeleženci posebej zanimivo priložnost spoznati mesto in oblike umetnosti v različnih kulturnih okoljih. Izražanje s pomočjo umetnosti pa je velikokrat tudi univerzalen jezik, ki premosti tudi najtežje jezikovne ovire med udeleženci.

Izkušnja udeleženke:

Zanimivo izkušnjo je z nami delila Urška, ki si je sodelovanje v mednarodnem projektu najbolj zapomnila zaradi zabavnega kulturnega večera. Udeleženci, stari med 15 in 17 let, so, skupaj z mladinskimi voditelji, pripravili medkulturni dogodek, za kar so pripravili zanimiv plesni program, kjer so se udeleženci posameznih držav predstavili z narodnim plesom in celo z oblačili, ki so bila značilna za njihovo okolje (narodne noše). Drugi del predstave pa je bil namenjen branju poezije najbolj priznanih pesnikov iz različnih držav. Zanimivo je bilo to, da so udeleženci brali poezijo v svojih maternih jezikih. Nič zato, če niso razumeli pomena besed, so pa imeli možnost začutiti pristen ritem verzov tujega jezika. Manjša skupina udeležencev v projektu je bila zadolžena za snemanje in fotografiranje dogodka. Kljub neizkušenosti pri delu s kamero so se mladi zavzeto in odgovorno lotili naloge in naredili dober končni izdelek – kratek film o nastajanju celotnega projekta, ki so ga predvajali v lokalni skupnosti. Zaradi precejšnje lokalne medijske pozornosti, ki je bil projekt deležen, so imeli mladi s sodelovanjem v pogovorni radijski oddaji možnost spoznati tudi način dela na radiu.

V razmislek:

- Ali mi sodelovanje v projektu lahko pomaga izraziti prepričanja, vrednote, misli in čustva, ki jih želim deliti z drugimi?
- Ali me sodelovanje v projektu lahko opogumi, da bom izrazil/-a svoje skrite misli in občutke?
- Ali mi sodelovanje v projektu lahko približa različne oblike umetnosti? Ali bom v projektu dobil/-a priložnost umetniško se izraziti?
- Ali bom v projektu lahko razvijal/-a svojo ustvarjalnost in edinstvenost?

Udeleženci projektov v okviru programa Mladi v akciji so v svoj Youthpass zapisali:

»Odkar sem zaključila osnovno šolo, sem imela zdaj prvič v rokah čopič in tempera barvice, pred tako velikim platnom pa nisem stala še nikoli. Zdaj razumem, kaj mislijo, ko govorijo, da slikarji izražajo sami sebe. Tudi jaz sem se prvič čutila, da res lahko z barvami in oblikami izrazim svoje skrite misli in občutke.«

»Naučila se nisem samo plesnih gibov in nove koreografije, pač pa sem se naučila tudi, kako pomembno je sodelovati z drugimi, komunicirati, se odpreti in si zaupati. Bolj ko smo bili odprti drug do drugega, boljše predstavo smo lahko ustvarili skupaj.«

»S pomočjo vaj, razmišljanja in diskusij z drugimi udeleženci sem odkril dve pomembni stvari. Prvič, ni potrebno biti tujec, da se počutiš tuje. Drugič, v vsaki skupnosti, velikem mestu ali majhni skupini, celo v družini, je nekdo vedno izločen, "outsider". Tudi to je še ena točka, v kateri smo povezani: vsak je drugačen, na celem svetu obstaja samo ena oseba, kot smo mi. Preko pisanja poezije in na našem literarnem večeru pa sem to svoje odkritje lahko delil z javnostjo. Ko sem poslušal pesmi drugih, me je presenetilo, kako podobno se včasih počutimo.«

Projekti mladih:

Udeleženci mladinske pobude »Subkultura uličnega plesa« so želeli mlade, ki so izpostavljeni negativnim vplivom ulice, ki imajo učne in socialne težave ali so diskriminirani zaradi drugačnega narodnostnega in kulturnega ozadja, spodbuditi k izražanju s pomočjo umetnosti, ki bi jim bila blizu in za mlade privlačna. Kot medij so izbrali dinamično obliko sodobne umetnosti, in sicer ulični ples ali breakdance. Mladi so o poteku celotnega projekta posneli kratek film in izvedli zaključno prireditev breakdancea z vodenim programom in nastopom vseh udeležencev, na kateri so se mladi lahko predstavili lokalni skupnosti, ki je bila o dogajanju obveščena preko lokalnih medijev, plakatov in spletnih aplikacij.

Osem mladih udeležencev mladinske pobude »Direktiva za preobrazbo« je želelo vrstnike spodbuditi k razmišljanju o izražanju individualne osebnosti in unikatnosti vsakega posameznika s pomočjo oblačenja in videza ter jih naučiti, kako z malo truda, volje in znanja preurediti odsluženo obleko in ustvariti nov kos oblačila. Pripravili so praktične delavnice kreiranja in predelovanja oblačil, predavanja, modne revije in razstave kreacij. Aktivnosti so bile namenjene vsem mladim iz lokalnega okolja, ki so želeli preizkusiti svojo ustvarjalnost in pridobiti nekaj konkretnih tehničnih znanj, povezanih s kreiranjem in predelavo oblačil, ustvarjanjem osebnega sloga ter smiselno in učinkovito uporabo modnih dodatkov.

Namen projekta mladinske pobude »Fast art kiosque« je bil oživiti staro mestno jedro ter mlade vključiti v aktivno ustvarjanje in izražanje mnenj in znanj s področja izrazne umetnosti in kulture. V ta namen so mladi obnovili star odslužen kiosk za hitro prehrano, ga namestili na strateško pozicijo v središču mesta in ga spremenili v galerijo – kiosk, v katerem so potekale razstavne aktivnosti in spremljevalne dejavnosti, kot so ustvarjalne delavnice, predavanja, seminarji in okrogle mize. Razstavna dejavnost je potekala tudi preko spleta, kjer je bil mogoč virtualen ogled kioska.

Kratka dejavnost:

Improvizirani orkester

Dejavnost je primerna za uglasčevanje skupine, dobro pa je, da se udeleženci med seboj že dovolj poznajo, da so drug z drugim sproščeni. Udeležencem razložimo, da se bomo spremenili v improvizirani orkester in bomo kot skupina poskusili ustvariti skupno glasbeno točko. Vendar pa se o tem ne bomo nič vnaprej dogovarjali: vsakdo si bo zamislil svoj ritem, melodijo, zvok, ton, nato pa bomo poskušali, ne da bi se pogovarjali, vse te melodije, ritme in zvoke povezati med sabo.

Udeležencem povejmo, da bomo najprej preizkusili nekaj različnih zvokov. Povabimo jih, naj premislijo, kaj bi lahko vsak prispeval k skupni skladbi. Zberimo nekaj predlogov, kaj bi lahko počeli: lahko na primer pojejo, žvižgajo, ploskajo, trkajo ritem s pomočjo dveh kamnov, palic ali pa s prsti po mizi, tleskajo z jezikom in podobno. Spodbudite jih, naj bodo ustvarjalni. Ozrejo naj se po prostoru in premislijo, ali vidijo kak zanimiv vsakdanji pripomoček, ki bi ga lahko uporabili.

V drugem koraku udeležence povabimo, da si vsakdo zamisli zanimivo melodijo, ritem, ton, spremljavo ali zvok. Na naš znak bodo vsi udeleženci hkrati začeli proizvajati svoj zvok, čez nekaj trenutkov pa jim bomo dali znak, naj se ustavijo. Enkrat ali dvakrat dajmo udeležencem znak za začetek in čez nekaj trenutkov znak za zaključek, da se prepričamo, ali so vsi udeleženci razumeli navodila in je vsakdo našel kak način glasbenega in ritmičnega izražanja. Če je hrup prevelik, udeležence nekoliko utišajmo. Vprašamo jih lahko, ali so vztrajali pri svoji melodiji oziroma ritmu ali pa so se morda prilagodili komu drugemu.

Nazadnje udeležencem povejmo, da bomo zdaj vse zvoke povezali v zaključeno celoto. Začeli bomo tako, da bo kakor prej vsak začel proizvajati svoj zvok. Vendar pa naj bodo tokrat še posebej pozorni na to, da poslušajo drug drugega in se poskušajo uskladiti. Ni pomembno, ali prispevajo petje, mrmranje, žvižganje, bobnanje ali posebne zvočne učinke, pomembno je le, da se s svojim zvokom vklopijo v celoto.

Kadar delamo z mlajšimi udeleženci, z veliko skupino ali z mednarodnimi udeleženci, ki skupnega jezika ne razumejo najbolje, je dejavnost priporočljivo izvesti po zgoraj naštetih korakih. Kadar pa je skupina sestavljena iz izkušenih udeležencev, lahko vmesne korake preskočimo in udeležence kar takoj spodbudimo, naj si zamislijo svoj zvok, nato pa vse zvoke povežejo v skupno glasbeno točko.

Naslov: Ključne kompetence vseživljenjskega učenja v programu Mladi v akciji
Izdajatelj: Zavod MOVIT NA MLADINA
Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
Za izdajatelja: Janez Škulj
Lektoriranje: Mihaela Zabukovec
Oblikovanje: Lea Gorenšek
Fotografije: Shutterstock Images
Tisk: Birografika Bori d.o.o.
Naklada: 500 izvodov
December 2009

Publikacija je narejena s pomočjo podpore Evropske komisije in Urada RS za mladino in je izključno odgovornost izdajatelja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

V okviru našega zavoda delujejo tudi:

Program EVROPA ZA DRŽAVLJANE je namenjen sofinanciranju mednarodnih projektov, katerih cilj je spodbuditi aktivno evropsko državljanstvo. S povezovanjem prebivalcev lokalnih skupnosti po Evropi ter mreženjem nevladnih in drugih organizacij, ki delujejo v okviru civilne družbe, želi Evropska unija izboljšati sodelovanje civilne družbe pri oblikovanju Evrope. www.ezd.si

EURODESK je brezplačni infoservis Evropske komisije, ki nudi evropske informacije za mlade. Namenjen je tako mladim samim kot tudi tistim, ki se pri svojem vsakdanjem delu srečujejo z mladimi in njihovimi vprašanji – svetovalcem, učiteljem, mladinskim delavcem, informatorjem in drugim. Po pomoč pri iskanju informacij se lahko tako vedno obrnete na Eurodesk Slovenija ali katerega izmed regionalnih Eurodesk partnerjev. www.eurodesk.si

SALTO South East Europe Resource Centre z organizacijo usposabljanj, kontaktnih seminarjev in številnih drugih orodij spodbuja in podpira sodelovanje s partnerji iz Jugovzhodne Evrope v okviru programa Mladi v akciji. Pri tem mu pomagajo mreže trenerjev in akreditatorjev ter kontaktne točke v državah Jugovzhodne Evrope. www.salto-youth.net/see

MOVIT NA MLADINA
Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Telefon: 01/430 47 47

Faks: 01/430 47 49

E-pošta: info@mva.si

www.mva.si

